

Projektikoirasta poliisikoiraksi

Ilona Jahkola

9/2024

TIIVISTELMÄ

Ilona Jahkola: Projektikoirasta poliisikoiraksi

Opinnäytetyön muoto: Tutkimuksellinen

Julkisuusaste: Julkinen

Ohjaajat: Nipa Puolamäki, Miia Kinos

Tutkinto: poliisi (AMK)

Tässä tutkimuksessa on ollut tarkoitus tutkia, miten projektikoiratoiminta poliisikoirien parissa toteutuu, mitä projektikoirille koulutetaan ja miten Poliisikoiralaitos, projektikoiraohjaaja ja projektikoiran saava poliisikoiraohjaaja hyötyy projektikoiratoiminnasta. Lisäksi on pyritty selvittämään tulisiko toimintaa laajentaa tai kehittää.

Opinnäytetyö toteutettiin laadullisena tutkimuksena, jossa aineistonkeruumenetelmänä on käytetty teemahaastattelua. Tutkimuksen aineisto kerättiin haastattelemalla Poliisikoiralaitoksen edustajaa, kolmea poliisikoiraohjaajan ja Kannuksen kennellinjan projektikoiratoiminnan edustajaa. Tutkimus keskittyy Poliisikoiralaitoksen ja poliisikoiraohjaajien näkökulmiin projektikoiratoiminnasta, sekä projektikoirille koulutettaviin aiheisiin.

Tutkimuksen tietoperustassa on käsitelty poliisikoiratoimintaa Suomessa ja projektikoiratoiminnan liittymistä siihen, sekä koiran kasvuympäristön vaikutustekijöitä koiran kehittymiselle. Haastatte-
luissa käytiin läpi projektikoiratoimintaa jokaisen haastateltavan omasta näkökulmasta.

Tutkimustuloksina ilmeni, että projektikoiratoiminta poliisikoirien parissa koettiin toimivana ja tarpeellisena sellaisena kuin se nykymuodossaan on. Poliisikoiralaitoksella on pienimuotoinen mutta selkeä tarve projektikoirana kasvaville nuorille koirille. Koiranohjaajat kokivat projektikoiran hyvänä vaihtoehtona, etenkin tilanteissa missä heillä oli tarve vaihtaa koira nopealla aikataululla ja kokivat kiinnostusta koiraan, jota on jo peruskoulutettu. Projektikoirien kehitystä, terveyttä ja ominaisuuksia seurataan, ja samalla arvioidaan jo pentuvaiheessa koiran soveltuvuutta poliisikoiraksi.

Poliisikoiralaitos omistaa projektikoirat, jotka sijoitetaan projektikoiraohjaajille. Projektikoiraohjaaja sosiaalistaa ja totuttaa koira eri tilanteisiin, ja opettaa koiralle perustaitoja sekä tulevan työtehtävän mukaisia pohjaitaitoja kuten tottelevaisuutta, jäljestämistä ja henkilöetsintää.

Sivumäärä: 37

Tarkastuskuukausi ja vuosi: syyskuu 2024

Avainsanat: poliisikoirat, Poliisikoiralaitos, projektikoira, kvalitatiivinen tutkimus

ABSTRACT

Ilona Jahkola: From a project dog to a police dog

Type of thesis: Research-based thesis

Publicity: Public

Supervisor: Nipa Puolamäki, Miia Kinos

Degree: Bachelor of police services

The purpose of this thesis was to investigate how project dog activities with police dogs are carried out, what project dogs get trained for and how the Police University College's Police Dog Training Centre, the project dog handler and the police dog handler receive benefits from project dog activities. Additionally, the thesis also investigates whether the activity should be expanded.

The material for this thesis has been collected using a qualitative research method, utilizing thematic interviews. The research data was collected by interviewing the Police University College's Police Dog Training Centre's representative, three police dog handlers that had experience about project dogs, and Kannus kennellines representative for project dog activity. The research focuses on the perspectives of the Police University College's Police Dog Training Centre's and police dog handlers on project dog activities, as well as the topics that project dogs are trained on.

The theoretical base of this study is about police dogs in Finland, how project dogs include to that, as well as the influence factors of the dog's growing environment on the development of the dog. In the interviews, project dog activities were reviewed from each interviewee's perspective.

The research results showed that the project dog activity with police dogs was perceived as functional and necessary as it is in its current form. the Police University College's Police Dog Training Centre has a small but clear need for young dogs that grow up as a project dog.

The Police University College's Police Dog Training Centre owns the project dogs, which are placed with a project dog handler. During the time that the project dog lives with the handler, will the handler basic train the dog in obedience, tracking, and search for persons.

Pages: 37

Month and year of review: september 2024

Keywords: police dogs, the Police Dog Training Centre, project dogs, qualitative research

REFERAT

Ilona Jahkola: Från en projekthund till polishund

Lärdomsprovets form: Vetenskapligt

Offentlighetsgrad: Offentligt

Handledare: Nipa Puolamäki, Miia Kinos

Examen: polis (YH)

Syftet med detta lärdomsprov var att undersöka projekthund verksamheten bland polishundar. I undersökningen betraktas ämnet ur Polishundsinrättningens, projekthundförarens, och polishundförarens synvinkel som får en projekthund. Därutöver var ett mål för arbetet att ta reda på om det finns skäl till att utöka eller utveckla projekthundverksamheten.

Undersökningen gjordes som en kvalitativ forskning. Forskningsmaterialet samlades in genom intervjuer med Polishundsinrättningens representant, tre polishundförare som hade erfarenhet om projekthundar och Kannus kennelinjens representant för projekthundverksamheten. I undersökningen ligger fokus på Polishundsinrättningens och polishundförarnas synvinkel för projekthundverksamheten, och i de ämnen som projekthundar tränas för. Den teoretiska bakgrunden handlar om polishundverksamheten i Finland och projekthundverksamhetens bindelse till det, samt om hur uppväxtmiljön påverkar hundens utveckling. I intervjuerna granskades projekthundverksamheten utifrån varje intervjuades perspektiv.

Utifrån undersökningens resultat, kan man konstatera att projekthund verksamheten ses vara nödvändig och fungerande så som det är i nuläget. Polishundsinrättningen har ett litet, men klart behov av projekthundar. Hundförarna upplevde projekthundarna som ett bra alternativ, särskilt i situationer där de hade behov av att byta hund inom kort tid och hade intresse för en hund som redan fått någon slags grundutbildning.

Polishundsinrättningen äger projekthundarna, som placeras hos en projekthundförare. En projekthundförare är lite som en fodervärd för hunden. Under tiden som projekthunden bor hos projekthundföraren, ska föraren grundutbilda hunden till lydnad, spårning och personsök.

Sidantal: 37

Månad och år då granskningen skett: september 2024

Nyckelord: polishundar, Polishundsinrättningen, projekthund, kvalitativ forskning

SISÄLLYS

1 Johdanto	2
1.1 Opinnäytetyön tavoite ja tarkoitus	2
1.2 Aikaisemmat tutkimukset	3
2 Poliisikoiratoiminta suomessa	4
2.1 Poliisikoirien hankinta	4
2.2 Poliisikoirille koulutettavat aiheet	5
2.3 Poliisikoiraohjaajan työkuva.....	6
2.4 Poliisikoiralta vaadittavat ominaisuudet	7
3 Projektikoiratoiminta.....	7
3.1 Projektikoiratoimintaa muiden työkoirien parissa	8
3.2 Kannuksen kennellinja.....	8
3.3 Projektikoiratoimintaa poliisikoirien parissa ulkomailla	9
4 Koiran kasvuympäristö.....	9
5 Tutkimuksen toteutus.....	10
5.1 Laadullinen tutkimus.....	10
5.2 Kirjallisuus katsaus	11
5.3 Teemahaastattelu.....	11
5.4 Haastatteluiden toteutus	12
5.5 Aineiston analyysi.....	14
6 Tutkimuksen tulokset	16
6.1 Poliisikoiralaitoksen projektikoiratoiminta	16
6.2 Koirien hankinta ja koiran alkuperän vaikutus sosiaalistamiseen	18
6.3 Pentu vai projektikoira?	19
6.4 Poliisikoiralaitoksen ja kennellinjan yhteistyö projektikoiratoiminnassa	22
6.5 Projektikoiralle koulutettavat asiat.....	23
7 Johtopäätökset	25
7.1 Miten Poliisikoiralaitos hyötyy projektikoirista koostuvasta nuorten koirien reservistä?	25
7.2 Tulisiko projektikoiratoimintaa poliisikoirien parissa laajentaa Suomessa?	27

7.3 Kokevatko poliisikoiraohjaajat projektikoiran yhtä mieluisena vaihtoehtona, kuin suoraan kasvattajalta tulevan pennun?	28
7.4 Mitkä ovat projektikoirille tärkeimmät koulutettavat aiheet?.....	29
8 Pohdinta	30
8.1 Tutkimuksen arviointi.....	30
8.2 Tutkimuksen luotettavuus	31
8.3 Tutkimuksen eettisyys	33
8.4 Jatkotutkimus ehdotukset	33
8.5 Lopuksi.....	34
Lähteet	35

1 JOHDANTO

Tämä opinnäytetyö käsittelee projektikoiratoimintaa poliisikoirien parissa. Sanalla projektikoira tarkoitetaan koiraa, joka kasvaa toisen henkilön ohjauksessa ennen siirtymistään omistajataholleen. Projektikoiratoimintaa on Suomessa esimerkiksi virka-, ja hyötykoirien parissa. Omistajataho sijoittaa tyypillisesti luovutusikäisen pennun peruskoulutukseen projektikoiraohjaajalle, joka kouluttaa koiraa sovitun mukaisesti kohti tulevaa tehtävää. Poliisin projektikoira on Poliisikoiralaitoksen omistama koira, joka kasvaa projektikoiraohjaajan kasvatuksessa ennen siirtymistä poliisikoirahjaajalle. Projektikoiratoiminta poliisikoirien parissa on aikoinaan alkanut Keski-Pohjanmaan maaseutuopiston kennellinjan kanssa tehtävästä yhteistyöstä. Yhä nykyään suuri osa Poliisikoiralaitoksen hankkimista projektikoirista sijoitetaan kennellinjan opiskelijoille kasvatukseen. Tämän lisäksi projektikoiria kasvattaa yksityiset henkilöt, joiden kanssa on tehty projektikoiran ohjaamisesta sopimus. Projektikoiraohjaaja kasvattaa ja opettaa koiralle pohjaitoja tulevaa tehtävää varten, sekä sosiaalistaa ja totuttaa koiraa ympäristöihin missä se tulevaisuudessa tulee työskentelemään.

Opiskeluiden aikana kiinnitin huomiota siihen, ettei poliisin projektikoiratoiminnasta ole toteutettu aikaisempia tutkimuksia Suomessa eikä projektikoiratoiminnasta ole juuri julkista tietoa saatavissa. Ennen Poliisiammattikorkeakoulun opintoja minulla oli kunnia toimia kolmen poliisin projektikoiran ohjaajana, jonka myötä projektikoiratoiminta on käytännön tasolla muodostunut tutuksi tästä näkökulmasta. Opinnäytetyö tarjoaa mahdollisuuden lähestyä aihetta tieteellisestä näkökulmasta ja samalla tuoda esille organisaatiossa olevaa hiljaista tietoa.

1.1 Opinnäytetyön tavoite ja tarkoitus

Tutkimuksen tarkoituksena on tuottaa tietoa siitä, mitä projektikoiratoimintaan poliisikoirien parissa sisältyy. Tutkimuksessa tarkastellaan projektikoiratoimintaa poliisikoirien parissa Poliisikoiralaitoksen, projektikoira kasvattavan, ja projektikoiran saaneiden poliisikoirahjaajien perspektiivistä. Tutkimuksessa selvitetään mitä projektikoiratoiminta tarjoaa Poliisikoiralaitokselle, tulisiko toimintaa laajentaa Suomessa ja mitä projektikoirille koulutetaan pentuaikana. Lisäksi tutkimuksessa selvitetään, minkälaisia kokemuksia poliisikoirahjaajilla on ollut projektikoirana siirtyvistä koirista ja niiden osaamistasosta, reflektoiden projektikoirina siirtyviä koiria pentuna ohjaajalle tullessiin koiriin.

Tutkimus tehtiin kvalitatiivisena, eli laadullisena tutkimuksena käyttäen tutkimusmenetelmänä teemahaastattelua. Opinnäytetyö on rajattu projektikoiratoimintaan osana poliisikoirien hankintaa ja alkukasvatusta. Tutkimus koostuu teoreettisesta viitekehyksestä ja teemahaastatteluilla kerätystä aineistosta. Lähdemateriaali koostuu aihepiiriin kirjallisuudesta ja aikaisemmista tutkimuksista.

Teoriaosuutta seuraa luku tutkimuksen toteutuksesta, tuloksista ja johtopäätelmistä. Tutkimuksen viimeisessä luvussa pohditaan, miten tutkimus onnistui. Tutkimuksen tulokset ja niistä tekemäni johtopäätökset perustuvat Poliisikoiralaitoksen edustajan, kolmen poliisikoirahjaajan, ja kennellinjan edustajan kanssa tehtyihin haastatteluihin ja näistä saatuihin vastauksiin. Haastatteluissa käsitellään projektikoiratoimintaa poliisikoirien varhaisena kasvuympäristönä, sen nykytilannetta, hyöty- ja haittapuolia, kehityskohteita sekä ohjaajien kokemuksia projektikoirista.

Opinnäytetyön tutkimuskysymykset ovat:

1. Miten Poliisikoiralaitos hyötyy projektikoirista koostuvasta nuorten koirien reservistä?
2. Tulisiko projektikoiratoimintaa poliisikoirien parissa laajentaa Suomessa?
3. Kokevatko koiranohjaajat projektikoiran yhtä mieluiseksi vaihtoehtona, kuin suoraan kasvat-
tajalta luovutusikäisenä tulevan pennun?
4. Mitkä ovat projektikoiralle tärkeimpiä koulutettavia aiheita?

Tutkimus keskittyy poliisin projektikoiratoimintaan, mutta sivuaa myös yleisesti projektikoiratoimintaa. Tutkimus on suunnattu kaikille poliisin projektikoiratoiminnasta kiinnostuneille organisaation sisällä sekä sen ulkopuolella.

1.2 Aikaisemmat tutkimukset

Poliisikoiratoiminnasta on toteutettu lukuisia aikaisempia tutkimuksia. Tutkimuksen tekohetkellä projektikoiratoimintaan liittyviä tutkimuksia ei kuitenkaan ole ennestään toteutettu. Opinnäytetyön aiheeseen liittyviä aiheita on aikaisemmin tutkinut Poliisiammattikorkeakoulun entiset opiskelijat Ville Halttunen ja Hanna Blomberg, Oulun yliopistosta Jenni Ahto-Hakonen ja Kannuksen kennelinjalta Essi Nylund.

Ville Halttunen on opinnäytetyössään Poliisikoira kotona, koiranohjaajien käsityksiä elämästä poliisikoiran kanssa, tutkinut miten poliisikoira vaikuttaa poliisikoirahjaajan elämään töiden ulkopuolella ja mitä vaatimuksia se asettaa koiranohjaajalle. Halttusen tutkimus on toteutettu laadullisena tutkimuksena ja aineistoa kerätty haastattelemalla kolmea koiranohjaajaa. Tutkimuksesta ilmeni, että poliisikoiran kouluttamiseen kuluu huomattavan paljon koiranohjaajan vapaa-aikaa, joka vaikuttaa myös ohjaajan perhesuhteisiin. (Halttunen 2020.)

Hanna Blomberg on opinnäytetyössään Nuoren poliisikoiran tottelevaisuuskoulutus tuottanut produktin, jossa on käsitelty tulevan poliisikoiran tehtävään koulutettavalle pennulle tärkeitä koulutusaiheita, keskittyen tottelevaisuuskoulutuksen kannalta keskeisiin opetettaviin aiheisiin. (Blomberg 2017.)

Suomen poliisikoirien ja ohjaajien välistä suhdetta on tutkinut Jenni Ahto-Hakonen pro gradu tutkielmassaan: Työvälineyden ja eläinkumppanuuden rajoilla, poliisikoiranohjaajan ja poliisikoiran suhteen kulttuurinen malli 2010-luvun Suomessa. Tutkielman aineistoa on kerätty haastatteleamalla yhtätoista poliisikoiranohjaajaa. Tutkimuksen tuloksista selviää, että poliisikoira on poliisikoiranohjaajantyöväline mutta ettei suhdetta voi kuvailla työvälineellisyyden kautta. Vuorovaikutussuhdetta koiranohjaajan ja koiran välillä korostettiin tutkimuksessa. Jokainen ohjaaja rakentaa henkilökohtaisen suhteen koiraan ja monelle ohjaajista poliisikoira oli myös perheenjäsen. (Ahto-Hakonen 2016.)

Projektikoiratoimintaa käsitteleviä ammattikoulu taseisia opinnäytetöitä on Kannuksen kennelinjalta toteuttanut muun muassa Essi Nylund. Nylund on päättötyössään käsitellyt projektikoiranohjaajan kokemuksesta katsoen minkälaista projektikoiran kasvattaminen on, mitä ja miten projektikoiran kanssa on harjoiteltu sekä projektikoiranohjaajan pohdintaa tulevan virkakoiran kouluttamisesta. (Nylund 2012.)

2 POLIISIKOIRATOIMINTA SUOMESSA

Poliisikoiria työskentelee jokaisessa poliisilaitoksessa ympäri Suomea, kokonaisuudessaan Suomen poliisilla on noin 250 koiraa. Poliisikoirina työskentelee partiokoiria sekä erikoiskoiria. Partio-koira on monikäyttökoira, joka kulkee osana hälytyspartiota mukana eri poliisin tehtävillä. Partio-koira on osa poliisikoirapartiota, johon kuuluu koiran lisäksi koiranohjaaja ja toinen poliisi. (Poliisi, poliisikoirat.)

Poliisikoiralaitos omistaa poliisikoirat, vastaa koirien hankinnasta ja kouluttaa kaikki poliisikoiranohjaajat. Yleisimmät koirarodut poliisikoiriksi on belgianpaimenkoira malinois ja saksanpaimenkoira. Erikoiskoiriksi koulutetaan myös esimerkiksi labradorinnoutajia ja englanninspringerspanieleja. (Poliisiammattikorkeakoulu, poliisikoirat.)

2.1 Poliisikoirien hankinta

Poliisikoiralaitos hankkii poliisikoiraksi käyttöön tulevat koirat suomalaisilta kasvattajilta sekä ulkomailta. Valtaosa hankittavista koirista ostetaan pentuna mutta myös nuoria aikuisia voidaan hankkia, jos ne soveltuvat poliisikoiran tehtävään. Vuositasolla Poliisikoiralaitos hankkii noin 40–50 koiraa. Poliisikoiralaitokselle tarjottaville nuorille koirille tehdään ominaisuusarviointi, jonka läpäistessä koira voidaan ottaa koeajalle. Koulutettavien koirien tulee olla terveitä ja ominaisuuksiltaan koulutuskelpoisia. (Poliisiammattikorkeakoulu, poliisikoirien hankinta.)

2.2 Poliisikoirille koulutettavat aiheet

Poliisikoiria koulutetaan positiivista vahvistamista käyttämällä, eikä pakottamiseen tai kipuun perustuvia koulutusmenetelmiä hyväksyttyä. Partiokoirien peruskoulutukseen kuuluu hallittavuus, voimankäyttö, jäljestäminen, henkilöetsintä sekä esine-etsintä. (Poliisiammattikorkeakoulu, poliisikoirien peruskoulutus.)

Hallittavuuteen kuuluu tottelevaisuus ja koiran hallittavuus erilaisissa tilanteissa. Poliisikoiran tulee aina olla ohjaajansa hallinnassa ja suorittaa ohjaajan antamat tehtävät täsmällisesti. Koiran tulee käskystä osata jäädä paikoilleen, irtaantua ohjaajastaan, istua ja mennä maahan. Tärkeää on myös, että koira soveltuu ryhmätoimintaan eikä koiran käyttö haittaa muita poliisin tehtäviä. (Poliisiammattikorkeakoulu, poliisikoirien peruskoulutus.)

Voimankäyttökoulutukseen kuuluu koiran hallittavuus, käskystä käydä kiinni kohteeseen ja irrottaa. Koulutus antaa valmiuden käyttää koira voimankäyttövälineenä poliisin voimankäyttötehtävillä. (Poliisiammattikorkeakoulu, poliisikoirien peruskoulutus.)

Jäljestämistä kouluttaessa koira opetetaan seuraamaan ihmisen jättämää hajujälkeä maavainuista. Koirat opetetaan seuraaman jälkeä useissa eri ympäristöissä, kuten maastossa, sisätiloissa, taajamissa ja eri häiriöiden ympärillä. Koirille opetetaan myös ilmaisemaan ohjaajalle jäljestettävän henkilön matkalle jättämät esineet. (Poliisiammattikorkeakoulu, poliisikoirien peruskoulutus.)

Henkilöetsinnässä koira opetetaan etsimään ihmisiä ja ilmaisemaan ohjaajalle löytäneensä etsityn haukkumalla. Henkilöetsintää harjoitellaan koirien kanssa niin maastossa, eri rakennuksissa, raunioilla kuin muissakin ympäristöissä. Osa koirista opetetaan myös laviinietsintään, jossa koira etsii lumeen hautautuneita ihmisiä. Kaikille koirille opetetaan pelastusetsintää ja kadonneiden henkilöiden etsintää. (Poliisiammattikorkeakoulu, poliisikoirien peruskoulutus.)

Esine- ja rikospaikkaetsintää kouluttaessa koiralle opetetaan etsimään ja ilmaisemaan esineitä mihin ihminen on koskenut. Koiralle opetettava esineen ilmaisutapa voi olla istumaan tai maahan meno, paikallaan seisominen tai haukkuminen. (Poliisiammattikorkeakoulu, poliisikoirien peruskoulutus.)

Peruskoulutuksen lisäksi partiokoirille koulutetaan yksi erikoistumisala, joka voi olla huumausaineiden-, räjähdysaineiden-, ruumiiden-, tai palavien nesteiden etsintään. Partiokoirien lisäksi poliisi kouluttaa erikoiskoiria, jotka erikoistuvat vain omaan erityiskoulutusalueeseensa. Erikoiskoiria voidaan kouluttaa etsimään huumausaineita, räjähdysaineita, rahaa tai palavia nesteitä. Erikoistumis-

alana voi myös olla ruumisetsintä tai erite-etsintä. Erityiskoiran tehtävään kuuluu vain tietyn koulutetun alueen etsinnät, eikä erikoiskoirat kulje partiokoirien tapaan mukana poliisin hälytystehtävillä. (Poliisiammattikorkeakoulu, poliisikoirakoulutus.)

Poliisikoirien etsintätehtävät voivat sijoittua hyvin vaihteleviin ympäristöihin, minkä vuoksi koirat opetetaan etsimään haluttua kohdehajua erilaisissa olosuhteissa. Etsintäkohteina voi olla esimerkiksi kulkuneuvot, erilaiset rakennukset, asunnot, maasto ja vaatteet. Koirat opetetaan etsimään kohdetta koskematta siihen, ja ilmaisemaan löydön ohjaajalle ohjaajan ymmärtämällä tavalla. (Poliisiammattikorkeakoulu, poliisikoirien erikoiskoulutus.)

2.3 Poliisikoirahjaajan työkuva

Poliisikoiralaitos kouluttaa vuosittain uusia poliisikoirahjaajia noin 15. Ennen koiranohjaajaksi hakeutumista, tulisi tehtävään hakeutuvalla olla työkokemusta erilaisista poliisin tehtävistä noin kaksi vuotta. Koiranohjaajan erityistehtävästä kiinnostuneen on myös hyvä työskennellä partiomiehenä koirapartiossa saadakseen todenmukaisen kuvan tehtävästä. Poliisilaitokset valitsevat tulevat koiranohjaajat, jotka suorittavat poliisiammattikorkeakoulun partiokoiranohjaajan erikoistumisopinnot. Kaksi ja puoli vuotta kestävien opintojen aikana lähiopetusta järjestetään Poliisikoiralaitoksella. Koulutuksen aikana koiran kanssa suoritetaan käyttäytymiskoe, kestävyyskoe ja eri koulutus osaluokkien koulutustarkastukset. (Poliisiammattikorkeakoulu, poliisikoirakoulutus.)

Partiokoiranohjaajan erikoistumisopintoihin kuuluu muun muassa tottelevaisuus-, etsintä-, jäljestämis-, suojelu-, voimankäyttö-, ja hallittavuus koulutusta, sekä koirien hoitoa ja käsittelyä. Poliisikoiranohjaajaksi opiskeleva perehtyy koiran kouluttamiseen, oppimiseen, ohjaamiseen, hoitoon ja käsittelyyn. (Partiokoiranohjaajan erikoistumisopinnot opetussuunnitelma, moduulit.)

Koiranohjaajan erikoistehtävä on vaativa tehtävä, jossa ohjaaja sitoutuu kouluttamaan ja pitämään huolta koirasta noin kymmenen vuoden ajan. Suomessa kaikki poliisikoirat asuvat koiranohjaajan luona ja ovat usein paitsi työkavereita myös rakkaita perheenjäseniä. Poliisikoiranohjaajan ammatti tarjoaa parhaimmillaan työn ja harrastuksen yhdistämistä. (Poliisi, poliisikoirat.)

Koiran kouluttaminen tapahtuu isoilta osin ohjaajan omalla vapaa-ajalla, vaikka työaikaakin varataan koiran kouluttamiseen. Poliisikoiran asuessa ohjaajansa luona, kulkee se ohjaajan mukana niin töissä kuin vapaa-ajalla. Koiranohjaaja on itse vastuussa koiran koulutus- ja osaamistasosta. (Poliisiammattikorkeakoulu, poliisikoiranohjaajan työ.)

2.4 Poliisikoiralta vaadittavat ominaisuudet

Poliisikoirilla tulee olla kyky sopeutua työn edellyttämiin muuttuviin tekijöihin. Koiralta vaaditaan rohkeutta, tasapainoisuutta, taistelutahtoa ja kykyä liikkua kaikenlaisilla pinnoilla. Koiran tulee myös pystyä keskittymään ohjaajaan ja työtehtävään riippumatta ympäristön luomista ärsykkeistä. Luonnollisesti koiran tulee myös olla terve, krooniset sairaudet tai luustolliset ongelmat voivat estää virkakoirana toimimisen. (Vuohelainen 2018, 41.) Myös Jenni Ahto-Hakonen (2016, 34) toteaa pro gradu tutkielmassaan poliisikoiranohjaajien pitäneen tärkeimpinä poliisikoiran ominaisuuksina rohkeutta, hyvää hermorakennetta, saalistus- ja puolustusviettiä.

Energisyys, innokkuus ja reagointivalmius ovat tärkeitä virkakoiran piirteitä, jotka korreloivat kovaan työskentelymotivaatioon ja menestyksekkääseen virkauraan. Yhtenä tärkeimmistä ominaisuuksista on pidetty koiran omaa motivaatiota työskentelyyn. Reagointivalmiit koirat ovat helposti koulutettavissa, kiinnostuvat ja reagoivat nopeasti uusiin ärsykkeisiin. (Mills 2018.) Ideaalinen partiokoira on älykäs, fyysisesti hyvässä kunnossa, kykenee käsittelemään stressaavia tilanteita, on leikkisä ja halukas koulutettava. Partiokoiran ei tulisi olla liian aggressiivinen mutta ei myöskään arka. (Sanders 2006.)

Poliisikoiralta vaaditaan kykyä toimia erilaisissa ympäristöissä, eikä koira saisi olla liian impulsiivinen luonteeltaan. Koulutus ja sosiaalistaminen ovat vain yksi tekijöistä, jotka vaikuttavat siihen tuleeko koirasta lopulta virkakoiraa. Fyysinen terveys on iso tekijä, joka määrittelee soveltuuko koira tehtävään. Terveystilanteeseen ei välttämättä ole mahdollista vaikuttaa ja osa koirista siirtyy siviilikoiriksi terveysongelmien vuoksi. Arkuus, joka esimerkiksi esiintyy haasteena liikkua erilaisilla alustoilla, on toinen yleinen syy siihen, miksi poliisikoiran koulutukseen otettu koira siirtyy siviilikoiraksi. (STT 2023.) Jos koulutuksen edetessä havaitaan, ettei koiran ominaisuudet tai terveys sovellu poliisikoirana toimimiseen, etsii Poliisikoiralaitos koiralle uuden kodin. Vuositasolla Suomesta ostetuista pennuista joudutaan vaihtamaan noin 10–15 % soveltumattomuuden vuoksi. (Liskola-Joutjärvi 2023.)

3 PROJEKTIKOIRATOIMINTA

Suomessa poliisikoirat hankitaan pääsääntöisesti luovutusikäisinä pentuina suoraan tulevalle poliisikoiranohjaajalle, mutta osa koirista sijoitetaan alkuun projektikoiriksi. Poliisin projektikoira on poliisikoiralaitoksen omistama koira, joka kasvaa kennelalan oppilaitoksen opiskelijalla, yksityishenkilöllä tai kasvattajalla noin vuoden ikään asti. Projektikoiraohjaaja vastaa projektikoiran koulutuksesta, tarjoten pennulle eri kehitysikäkaudet huomioivaa ja tulevaa työtehtävää varten sopivaa kas-

vatusta. Nämä pennun kasvatukseen paneutuneet henkilöt pyrkivät antamaan koiralle mahdollisimman hyvät lähtökohdat tulevaa uraa ajatellen. Projektikoira siirtyy yleensä poliisikoiranohjaajalle tilanteissa, joissa ohjaajalla on aikaisempi koira siirtymässä pois tehtävästään ja ohjaajalle suotuisampi vaihtoehto on luovutusikäisen pennun sijasta ottaa jo osittain koulutettu nuori koira.

3.1 Projektikoiratoimintaa muiden työkoirien parissa

Suomessa projektikoiratoimintaa on useilla eri tahoilla, esimerkiksi Tullilla ja Opaskoirakoululla. Tulli hankkii projektikoiraksi sijoitettavat pennut, ja kennelalan oppilaitos tai kasvattaja vastaa pennun koulutuksesta ja kasvatuksesta noin vuoden ikään saakka. Koiran koulutus varsinaiseen erikoisetsintäkoulutukseen aloitetaan vasta koiran siirtyessä Tullin koirahjaajalle. Projektikoira voidaan katsoa pentua sopivammaksi vaihtoehdoksi koiranohjaajan elämäntilanteesta tai asuinolosuhteista johtuvissa tilanteissa. Projektikoiratoimintaa ylläpidetään koirien sairastumisten, tapaturmien ja muiden yllättävien tilanteiden varalle. (Tulli 2020.)

Opaskoirakoululla tuleville opaskoirille etsitään sijoitusperhe, joka sitoutuu kasvattamaan ja sosiaalistamaan pentua noin seitsemän viikon iästä puolentoista vuoden ikään saakka. Hoitoperheen tulee opettaa pennulle hyviä käytöstapoja ja perustotelevaisuutta, tärkeässä roolissa on myös sosiaalistaminen. Pentujen kehitystä seurataan opaskoirakoulun järjestämässä pentukouluissa sekä neljän, kahdeksan ja kolmentoista kuukauden iässä tehtävissä välitesteissä. Varsinaisen opaskoirakoulun soveltuvuustestin koirat suorittavat noin viidentoista kuukauden ikäisinä. (Opaskoirakoulu 2024.)

3.2 Kannuksen kennelinja

Haastattelin aineiston keruuta varten Piritta Pärssistä, joka edustaa Kanneuksen kennellinjan projektikoiratoimintaa. Pärssinen kertoi haastattelussa, että Keski-Pohjanmaan ammattiopiston Kanneuksen toimipaikassa, kennelsuuntautuneella eläinten hoidon osaamisalalla on ollut projektikoiratoimintaa 2000-luvun alkupuolelta saakka. Niin kutsutulla kennellinjalla eläinten hoidon opiskelijat voivat syventyä koirien kouluttamiseen ja hyötykoiratoimintaan, jonka yhteydessä opiskelijalle voidaan antaa projektikoira koulutettavaksi. Projektikoira asuu opiskelijan kanssa, joka hoitaa koiraakin kuin omaansa ja kouluttaa projektikoiraan tulevan työtehtävän mukaiselle tasolle. Kennellinjan henkilökunta valitsee opiskelijoista projektikoiranohjaajat kiinnostuksen ja soveltuvuuden perusteella.

Vuonna 2023 kennellinjalla oli projektikoirina kasvamassa tulevia poliisin-, tullin-, ja puolustusvoimien virkakoiria, sekä opas-, ja avustajakoiria. Opiskelijat kasvattavat projektikoira opetushenkilöstön ohjauksessa tulevaa työtehtävää varten. (Pärssinen 2023, 58.)

3.3 Projektikoiratoimintaa poliisikoirien parissa ulkomailla

Projektikoiratoiminnasta muiden valtioiden poliisikoirien parissa on vain vähäisesti julkista tietoa. Voi olla, ettei projektikoiratoimintaa poliisikoirien parissa ole paljon, tai tietoa ei vain ole helposti löydettävissä. Ainoa pohjoismaa mistä julkista tietoa projektikoira tyylisestä toiminnasta virkakoirien parissa oli saatavilla tutkimusta tehdessäni, oli Ruotsi. Suomessa valtaosa virkakoirista kasvaa suoraan tulevan ohjaajan luona, Ruotsissa taas pentujen sijoittaminen ensimmäisen elinvuoden ajaksi yksityiselle henkilölle on ennemminkin lähtökohta.

Ruotsissa tulevat poliisikoirat ja sotakoirat hankitaan Ruotsin puolustusvoimien koirayksikön jalostusosastolta, jossa pentueita syntyy vuosittain noin 35–40. Pentujen ollessa luovutusikäisiä 8–10 viikon iässä, sijoitetaan ne sijoitusperheisiin kasvamaan. Koirien ollessa noin 12–18 kuukauden ikäisiä, tehdään koirille soveltuvuustestit, jotka määrittelevät soveltuuko koira virkakoiraksi ja vasta tällöin koira siirtyy virkakoiranohjaajalle. (Försvarsmakten 2023, Björnson 2019.)

4 KOIRAN KASVUYMPÄRISTÖ

Eläimen kasvuympäristöllä on vaikuttavuutta koko loppuikään. Ensimmäisten elinkuukausien ja varhaisen nuoruuden aikana koetuilla kokemuksilla on geenien lisäksi merkittävä vaikutus siihen, miten eläin jatkossa suhtautuu ympäristöön (Telkänranta 2015, 249).

Koira yksilön persoonallisuuteen vaikuttaa perimä eli geenit, ympäristö sekä epigenetiikka. Epigenetiikalla tarkoitetaan kokemuksista tai ympäristöstä johtuvia perinnöllisiä muutoksia geenien toiminnassa sekä säätelyssä. (Tiira 2019, 137.) Ympäristötekijöihin kuuluvat kasvatus, koulutus, ruoka ja kaikki kokemukset mitä koira kokee kohtuajasta eteenpäin. Etenkin koiran pentu- ja nuoruusiän kokemuksilla on merkittävä vaikutus koiran persoonallisuuden kehittymiselle. (Tiira 2019, 119.)

Koiran sosiaalistamisherkkyyskausi osu elinviikoille 3–21, jonka aikana pennulle tulisi antaa mahdollisuus nähdä erilaisia ihmisiä, koiria ja muita eläimiä sekä käydä monipuolisesti erilaisissa paikoissa, kulkea eri pintamateriaali alustoilla ja liikkua eri kulkuneuvoissa. Erityisesti työkoiran kehitystä ajatellen tulisi tänä aikana totuttaa pentu sellaisiin ympäristötekijöihin, joissa koira tulevaisuudessa tulee työskentelemään. (Hormila, Romppainen 2019, 52.) Jos sosiaalistamisajan aikaiset kokemukset jäävät puutteelliseksi, tiedetään sen aiheuttavan koirissa pelokkuutta (Tiira 2019, 122). Vaikka herkkyysskausi päättyykin 21 viikkoon, ei koiran kokemusten merkitys sen tulevaan käyttäytymiseen pääty sosiaalistamisajan loppumiseen. Tutkimuksissa on osoitettu, että alle vuoden iässä saadut kokemukset korreloivat koiran myöhempään käyttäytymiseen mm. pelästymisen tai vastavuoroisesti positiivisten kokemusten kautta. Esimerkiksi koiran pelästyessä ihmistä alle vuoden

ikäisenä, lisää se myöhempää pelkoa vieraita ihmisiä kohtaan. Koiran ensimmäisen elinvuoden kokemuksilla ja ympäristöllä, jossa se kasvaa, on merkittävä vaikutus koiran koko elämään. Pennulle tulisi antaa riittävästi erilaisia kokemuksia mutta myös suojella sitä huonoilta kokemuksilta. (Tiira 2019, 123).

Projektkoira aika sijoittuu yleensä koiran ensimmäiseen elinvuoteen, joka on tärkeä ajankohta sosiaalistamisen lisäksi peruskoulutuksen ja kasvatuksen osalta. Koulutuksella, sosiaalistamisella ja kokemusperäisellä oppimisella on keskeinen vaikutus siihen, miten poliisikoiran tehtävään otettu koira tulee suoriutumaan virkakoirana työtehtävistä ja läpäiseekö koira soveltuvuustestejä tai tasokokeita tulevaisuudessa.

5 TUTKIMUKSEN TOTEUTUS

5.1 Laadullinen tutkimus

Kvalitatiivinen eli laadullinen tutkimustapa soveltuu tutkimuksiin, missä tutkittavaa ilmiötä ei vielä tunneta eikä siitä ole aikaisempia teorioita. Laadullisella tutkimuksella pyritään tällöin selvittämään mistä ilmiöstä on kyse, mistä tekijöistä ilmiö koostuu ja mitkä ovat tekijöiden väliset vaikutussuhteet. Tutkija pyrkii ymmärtämään ilmiötä ja luomaan siitä hyvän kuvauksen. Laadullisen tutkimuksen avulla on mahdollisuus saada syvälinen näkemys tutkittavasta aiheesta. Tutkimus kohdistuu usein muutamiin havaintoyksikköihin, mikä mahdollistaa näiden tutkimisen perusteellisella tasolla. On kuitenkin syytä huomioida, ettei tuloksia ole mahdollista yleistää samalla tavalla kuin kvantitatiivista tilastollista tutkimusta tehdessä, jossa havaintoyksiköitä on usein paljon enemmän. Laadullisen tutkimuksen tulokset pätevät vain tutkimuksen kohdetapaukseen. (Kananen 2017, 33.)

Laadullinen tutkimus soveltuu tutkimusmenetelmäksi etenkin silloin kun tarkoituksena on tuoda esille kirjoittamatonta faktatietoa (Vilka, Airaksinen 2003, 63). Laadullisessa tutkimuksessa tutkitaan tutkimuksen kohteena olevien henkilöiden kokemuksia, ajatuksia ja merkityksiä mitä tutkittavat asettavat tutkimuksen kohteena olevalle aiheelle. Tutkija pyrkii ymmärtämään tarkasteltavana olevaa ilmiötä tutkimuksen kohteena olevien henkilöiden näkökulmasta. (Puusa, Juuti 2020, luku johdanto.)

Laadullisella tutkimuksella pyritään usein tuottamaan yksityiskohtaista tietoa jostain tietystä ilmiöstä hankkimalla tietoa ihmisiltä, jotka toimivat siinä ympäristössä missä toiminta tapahtuu. Tärkeää tutkimuksessa on tutkijan kyky tulkita ja ymmärtää tutkittavaa kohdetta. Laadulliset tutkimusmenetelmät ovat induktiivisia, millä tarkoitetaan sitä, että tutkimuksen johtopäätöksiä pyritään tekemään aineistosta käsin. (Puusa, Juuti 2020, luku johdanto.)

Tämän opinnäytetyön tarkoituksena on tutkia projektikoiratoimintaa poliisikoirien parissa, mistä ei ole luotu aikaisempia teorioita tai toteutettu aikaisempia tutkimuksia. Tutkimuksessa on tarkoitus tarkastella aihetta usean aihepiirin parissa työskentelevän ammattilaisen näkökulmasta haastatelluin. Koska laadullisella tutkimuksella on mahdollista perehtyä tutkittavaan aiheeseen ja haastatelluista saatuihin vastauksiin perusteellisesti, koen laadullisen tutkimusotteen olevan osuva tämän tutkimuksen toteutukseen.

5.2 Kirjallisuus katsaus

Kaikki tutkimukset lähtevät liikkeelle sen määrittelyllä, mitä tutkittavasta aiheesta jo tiedetään. Tämän selvittämiseksi voidaan käyttää kirjallisuuskatsausta missä tutkitaan tehtyjä alkuperäistutkimuksia. Kirjallisuuskatsauksessa tunnistetaan olemassa olevaa tietoa, arvioidaan, tulkitaan ja yhdistetään sitä. Tämän avulla on tarkoitus tiivistää aihepiiristä olemassa oleva olennainen tieto ja tehdä keskeisiä johtopäätöksiä ennalta asetettuihin tutkimuskysymyksiin. (Vilkkä 2023, luku 1.1.1.)

Tässä tutkimuksessa on kirjallisuuskatsauksen kautta tutkittu kirjallisuutta, tutkimuksia ja artikkeleita koskien projektikoira- ja poliisikoiratoimintaa, koiran kasvuympäristöä ja poliisikoirille koulutettavia aiheita. Tutkimuksen alkumetreillä tutkin aihepiiriin liittyviä koti- ja ulkomailla tehtyjä tutkimuksia. Poliisikoiratoimintaa tutkin viranomaisten verkkosivuilta, kirjallisuudesta ja aikaisemmista tutkimuksista. Koirien kasvuympäristöön vaikuttavia tekijöitä tutkiessani, olen hankkinut lähteitä suomalaisesta koirakirjallisuudesta. Projektikoiratoimintaa tutkiessa kävin läpi tutkimuksia, Kannuksen kennellinjan sisäisiä lähteitä sekä eurooppalaisia viranomaisten verkkosivuja selvittääkseni, missä maissa projektikoiratoimintaa vastaavaa toimintaa toteutetaan virkakoirien parissa. Kirjallisuuskatsauksen kautta aihepiiristä löydetty aineisto on tuotu esille tutkimuksen luvuissa 1–4.

5.3 Teemahaastattelu

Toisena tutkimusmenetelmänä olen käyttänyt teemahaastatteluja. Teemahaastattelulla tarkoitetaan haastattelutilannetta, jota ohjaa ennalta määritellyt teemat, eli aiheet joista keskustellaan. Tutkija ohjaa haastateltavaa keskustelemaan tutkittavana olevasta ilmiöstä ja sitä koskevista aiheista, tarkoituksenaan kasvattaa ymmärrystään aiheesta haastateltavan avulla. (Kananen 2017, 95.)

Tarkoituksenmukaisella tai harkinnanvaraisella näytteellä haastateltavaksi voidaan valita henkilöitä, joilla tiedetään olevan ammatillista tietämystä tai kokemusta tutkittavasta aiheesta. Haastattelussa on keskeistä pyrkiä saamaan monipuolinen kuva tutkimuksen kohteena olevasta ilmiöstä ja kerätä mahdollisimman paljon tietoa halutusta aiheesta. (Puusa 2020, luku haastattelutyypit ja niiden metodiset ominaisuudet).

Teemahaastattelun kysymyksiä ohjaa tutkimusongelma, minkä ratkaisemiseksi haastattelusta on tarkoitus kerätä aineistoa. Haastattelu voi perustua valmiiksi tarkasti rajattuihin tai suunnittelemttomiin keskusteluaiheisiin. Laadullisessa tutkimuksessa on tärkeää saada tutkittavat kertomaan tutkittavasta aiheesta, minkä vuoksi haastatteluissa on syytä suosia avoimia kysymyksiä. Keskusteluteemoilla tutkija voi vaikuttaa siihen, minkälaista ja minkä laatuista tietoa haastattelusta kertyy. (Kananen 2017, 91–92.)

Teemahaastattelulla tarkoitetaan haastattelua, joka on melko vapaamuotoinen. Kysymyksiä ei ole laadittu etukäteen yhtä tarkasti kuin strukturoidussa tai puolistrukturoidussa haastattelussa. Osa teemahaastattelun lähtökohdista on aina ennalta päätettyjä aihetta ohjaavia teemoja, jotka ohjaavat haastattelun kulkua. Tutkijan ei kuitenkaan tule rajata liikaa kysymyksiä, kun tarkoituksena on saada haastateltava puhumaan tutkittavasta aiheesta vapaasti. (Puusa, Juuti 2020, luku teemahaastattelu.)

Teemahaastattelussa keskustelu etenee yhdestä teemasta yleisellä tasolla tarkentaviin ja yksityiskohtaisempiin kysymyksiin. Yleisluontoisilla avoimilla kysymyksillä on tarkoitus saada jokainen haastateltava kertomaan omia näkemyksiään ilman että kysymyksen asettelu ohjaisi vastausta. Keskustelu etenee aina haastateltavan ehdoilla. Haastatteluteemojen ja kysymysten edetessä yleisestä yksityisempään on tarkoituksena syventää keskustelua. (Kananen 2017, 96.)

Tutkittavaan aiheeseen nähden, on teemahaastattelu tutkimusmenetelmänä soveltuva aineiston kattavaan keräämiseen. Teemahaastattelussa päästään syventymään tutkittavaan aiheeseen ja se antaa mahdollisuuden kerätä tietoa, jota ei aikaisemmin ole tuotu esille tästä näkökulmasta. Tarkoituksena on myös haastatteluiden kautta tuoda esille kirjoittamatonta tietoa. Suunnittelemlalla etukäteen teemat, mistä haastattelussa on tarkoitus keskustella, saa haastattelu raamit ja aineiston keruuta on jo pohdittu ennen haastattelua. Täten varmistetaan, että haastattelut kohdentuvat tutkimukseen. Kun tarkoituksena on saada haastateltavat vapaasti kertomaan aiheesta heidän omasta näkökulmastaan, voisi liian tiukka kysymysten strukturointi vähentää haastateltavien kertomaa, minkä vuoksi vapaamuotoisempi haastattelu sopii tämän tutkimuksen toteutukseen paremmin.

5.4 Haastatteluiden toteutus

Haastattelun tutkimusta varten Poliisikoiralaitokselta poliisikoirien hankinnasta vastaavaa edustajaa, Kannuksen kennelinjalta projektikoiratoiminnasta vastaavaa Piritta Pärssistä ja kolmea poliisikoiranohjaaja kenellä oli ollut vähintään yksi projektikoirataustainen poliisikoira ohjattavanaan. Kaikille poliisitaustaisille haastateltaville on taattu tutkimuksen osallistumiseen anonymiteetti, eikä heidän taustansa tutkimuksesta muutoin ilmene kuin työtehtävän kautta.

Poliisin henkilöstön haastatteluja varten tarvitsin tutkimuslupan. Kun tarkoituksena on käyttää poliisin tietoja tutkimuksen tekemiseen, tarvitaan tutkimuslupa (poliisi, tietojen käyttö tutkimustarkoituksessa). Koska tarkoituksenani oli haastatella poliisin henkilöstöä useammalta eri laitokselta, hain tutkimuslupaa Poliisiammattikorkeakoululta, mistä lupa myönnettiin maaliskuussa 2024.

Haastattelut toteutettiin huhti-toukokuun aikana 2024. Ennen haastatteluja informoin haastateltavia siitä mitä haastattelussa tulaisiin käsittelemään. Kaikki haastattelut olivat yksilöhaastatteluja. Alunperin oli tarkoitus pitää kaikki haastattelut kasvotusten, kaksi haastattelua päädyttiin kuitenkin toteuttamaan etäyhteyksiä hyödyntäen haastateltavien asuessa eri puolella Suomea. Pyysin ja sain luvan kaikilta haastateltaviltani haastattelun äänittämiseen myöhempää litterointia ajatellen. Kerroin myös haastateltaville poistavani äänitteet litteroinnin jälkeen.

Haastatteluja varten loin kolme erillistä haastattelurunkoa, jotka löytyvät liitteestä 1. Haastattelurungot ohjasivat keskustelua, rajoittamatta sitä kuitenkaan liikaa. Tarkoituksena oli antaa haastateltavien kertoa vapaasti aiheesta ja täten saada heidän näkökulmansa tuotua mahdollisimman hyvin esille. Suunniteltujen teemojen ja kysymysten avulla ohjasin keskustelua tarvittaessa tiettyyn suuntaan. Kysymysten järjestys vaihteli haastatteluiden välillä ja muovautui haastatteluiden edetessä.

Yksi etänä toteutuneista haastatteluista käytiin puhelimitse ja toinen videoyhteydellä Teamsilla. Vaikka nämä kaksi haastattelua toteutettiin etänä, välittyi kuva siitä, että haastateltavat olivat täysin läsnä keskustelussa. Molempien haastateltavien kanssa oli antoisat keskustelut, minkä aikana ehdimme rauhassa käydä läpi kaikki haastatteluteemat. Haastattelun aikana olimme tilassa, joka mahdollisti vapaan keskustelun.

Kolmen haastateltavan kanssa sovittiin haastattelun pito kasvotusten. Näistä kaksi pidettiin yksityisessä tilassa jossa ei ollut muita paikalla, joka mahdollisti avoimesti aiheesta keskustelun. Yhden koiranohjaajan haastattelu päädyttiin suunnitellusta poiketen toteuttamaan tilassa, jossa oli myös ulkopuolisia, haastattelupäivälle tulleiden työtehtävien muuttaessa haastattelun toteutussuunnitelmiä. Ohjaajan saadessa tietoonsa, että heillä olisi koiran kanssa tulossa pitkäkestoinen työtehtävä samalle ajalle mihin olimme suunnitelleet haastattelua, päädyttiin haastattelua aikaistamaan ja toteuttaa se siihen hetkeen mahdollistuneessa tilassa. Rauhallisempi ympäristö ja parempi aika olisi varmasti voinut syventää keskustelua, häiriöstä huolimatta haastattelu oli kuitenkin antoisa.

5.5 Aineiston analyysi

Laadullisen tutkimuksen aineistoa käsitellessä ensimmäinen vaihe on yhteismitallistaminen, jolloin äänimuodossa olevat aineistot muutetaan tekstimuotoon litteroinnin avulla. Tämän jälkeen aineistoa tulee selkeyttää ja tiivistää. Yksi keino tähän on aineiston koodaaminen. Koodatessa aineistoa tiivistetään ymmärrettävään ja käsiteltävään muotoon. (Kananen 2017, 134–137.)

Koodaamisen tarkoituksena on helpottaa aineiston käsittelyä merkitsemällä samoilla koodeilla aineistosta kohdat, joissa puhutaan samoista asioista. Koodi on tutkijan valitsema merkintätapa, esimerkiksi tietty väri, numero tai muu merkki. Koodatessa aineistoa jäsennetään ja merkitään aineistoon tutkimuksen tutkimuskysymysten kannalta olennaista tietoa. Koodaamisen kautta tutkija pystyy saamaan monipuolisen käsityksen aineistosta. Koodauksen jälkeen siirrytään aineiston tiivistämiseen ja tulkitsemiseen. (Saaranen-Kauppinen, Puusniekka 2006, 7.2.2.)

Äänitin haastattelut ja litteroin aineistot tekstimuotoon. Litteroidessa kuuntelin nauhoitteet useampaan kertaan läpi, jotta sain haastateltavien sanoman kirjallisesti ylös siten, miten he olivat puheensa tarkoittaneet. Kun olin litteroinut aineiston, kävin aineistoa läpi ja rajasin aineistosta pois ne aiheet, jotka eivät koskeneet varsinaisia tutkimuskysymyksiä. Tämän jälkeen merkitsin aineistosta kaikki keskenään samaa aihetta koskevat aiheet omilla väreillään, ja kaikki samalla värillä koodatut keräsin omaan ryhmäänsä. Tämän jälkeen olen analysoinut aineistoa käyttäen teemoittelua ja sisällönanalyysiä analyysimenetelminä.

Sisällönanalyysissä aineistosta etsitään yhtäläisyyksiä ja eroja. Menetelmällä voidaan systemaattisesti sekä objektiivisesti analysoida dokumentteja, joilla tarkoitetaan esimerkiksi haastatteluja, kirjoja ja artikkeleita. Menetelmällä pyritään saamaan tiivistetty yleisessä muodossa oleva selkeä kuvaus tutkittavana olevasta ilmiöstä, joka kytkee tulokset ilmiötä koskevaan laajempaan kontekstiin. (Sarajarvi, Tuomi 2017, luku laadullisen aineiston analyysi: sisällönanalyysi.)

Teemoittelu analyysimenetelmänä voi olla aineistolähtöistä tai teorialähtöistä. Aineistolähtöisessä teemoittelussa aineistosta etsitään yhdistäviä tai erottavia seikkoja, esimerkiksi haastatteluista. Tässä tutkimuksessa teemoittelua on käytetty nimenomaan haastatteluiden analysoimisessa. Teorialähtöistä teemoittelua ohjailee tietty viitekehys tai teoria. Teemojen mukaan aineistoa järjestellessä, jokaisen teeman alle kootaan aineistosta ne kohdat, jotka käsittelevät kyseistä teemaa. (Saaranen-Kauppinen, Puusniekka 2006, 7.3.4.) Teemat ovat toistuvia aiheita aineistossa, minkä mukaisesti tutkija ryhmittelee aineistoa. Teemoittelussa aineistoa, nostetaan aineistosta esille tutkimuksen kannalta keskeisiä asiakokonaisuuksia. Aineistosta paikannetaan tutkimusongelmaan vastaamiseksi olennaiset aiheet, eli teemat. (Juhila 2021, luku teemoittelu)

Etsiessäni teemoja aineistosta, ryhmittelin koodatun aineiston eri teemojen mukaan. Analyysin tuloksena muodostui aineistosta kuvassa 1. näkyvät teemat.

Kuva 1. Analyysin ensimmäisen vaiheen teemat

Käsitellessäni aineistoa alkoi se vähitellen pelkistymään ja tiivistymään. Lopulta aineistosta muodostui viisi pääteemaa, joiden mukaisesti esittelen tutkimuksen tulokset. Pääteemat ovat:

- Poliisikoiralaitoksen projektikoiratoiminta
- poliisikoirien hankinta ja alkuperän vaikutus sosiaalistamiseen
- poliisikoiranohjaajien kokemukset projektikoirista verrattuna pennusta asti ohjaajan luona kasvanneisiin koiriin
- Poliisikoiralaitoksen ja kennellinjan yhteistyö
- projektikoirille koulutettavat aihealueet.

Nämä teemat muodostavat seuraavan luvun alaluvut.

6 TUTKIMUKSEN TULOKSET

Tässä luvussa käyn läpi Poliisikoiralaitoksen edustajan, kolmen poliisikoiranohjaajan ja kennellinjan edustajan haastatteluista saamiani vastauksia. Haastateltavien poliisien anonymiteetin varmistamiseksi, en ole eritellyt haastateltavien taustoja tätä yksityiskohtaisemmin.

Tutkimuksen tuloksista raportoidessa voidaan tutkimusaineistosta hyödyntää sitaatteja havainnollistavina esimerkkeinä. Aineistosta lainatuilla kohdilla tulee kuitenkin aina olla tarkoitus miksi ne nostetaan esille tekstissä. (Saaranen-Kauppinen, Puusniekka 2006, 7.3.4.) Olen käyttänyt haastateltavien suoria lainauksia tulosten raportoinnissa tuodakseni lukijalle paremmin esille haastateltavien näkökulmat, nostaakseni aineistosta tutkimuksen tuloksia kiteyttäviä kommentteja sekä elävöittääkseni tekstiä. Esittelen haastattelujen tulokset aineiston analyysissä muodostuneiden teemojen mukaisesti.

6.1 Poliisikoiralaitoksen projektikoiratoiminta

Poliisikoiralaitoksen edustaja kertoi projektikoiraksi tulevien koirien olevan pääsääntöisesti suoraan kasvattajalta tulevia luovutusikäisiä pentuja. Poliisikoiralaitos valitsee pennut, jotka sijoitetaan kasvamaan projektikoirana. Haastateltavani kertoivat valtaosan projektikoirista menevän kennellinjan opiskelijoille, jotka kasvattavat pentua projektikoirana olon ajan. Pennun mennessä kennellinjan opiskelijalle, valitsee kennellinjalla henkilökunta projektikoiranohjaajan.

Kennellinjan lisäksi projektikoiranohjaajina toimii myös yksityisiä henkilöitä. Poliisikoiralaitoksen edustajan haastattelussa kävi ilmi, ettei Poliisikoiralaitos ole asettanut erityisiä kriteerejä projektikoiranohjaajana toimimiseen, tärkeintä on, että henkilö on soveltuva tehtävään. Yksityisenä henkilönä toimivat projektikoiranohjaajat valitaan soveltuvuuden perusteella ja usein ohjaajat tunnetaan jo ennestään, kennellinjan entisinä opiskelijoina tai muuta kautta.

Projektikoiratoimintaa on pentujen kasvattamisen lisäksi ollut käytöshaasteisten koirien kanssa, jossa projektikoiranohjaajalle on annettu koulutettavaksi koira, jolla on ollut käytöksessä haasteita. Projektikoiranohjaajan kouluttaessa koira, on koira voitu ottaa takaisin töihin.

Haastateltavani kertoivat valtaosan poliisin projektikoirista olevan tulevia partiokoiria, joitain erikoisetsintäkoiran tehtävään tähtääviä projektikoiria on myös ollut vuosien aikana. Partiokoirien ollessa rodultaan yleensä belgianpaimenkoira malinoisseja ja saksanpaimenkoiria, on projektikoiratkin useimmiten näiden rotujen edustajia. Malinois on nykypäivänä hieman saksanpaimenkoiraa suositumpi rotu ohjaajien keskuudessa, jolloin myös projektikoirina on enemmän malinoisseja. Enimmillään poliisin projektikoiria on ollut 16 samaan aikaan kasvamassa. Projektikoirien määrään

vaikuttaa koiranvaihto tarve. Koiranvaihtoja tuli enemmän silloin kun tarkastuspykäliä muutettiin, jolloin koirille asetetut vaatimukset muuttuivat. Kysyntä on vaihdellut vuosien varrella ja nykyään projektikoiria pyritään pitämään 1–5 reservissä.

Poliisikoiralaitoksen edustajan kanssa pidetystä haastattelusta kävi ilmi, että jos partiokoiran erikoistumisopintojen kurssilla olevalla koiranohjaajalla vaihtuu koira kesken kurssia, saa ohjaaja ensisijaisesti kasvatuksessa olevan projektikoiran. Tällöin ohjaaja pääsee työstämään kurssilla ollessaan jo osittain koulutettua koiraan eteenpäin, eikä joudu aloittamaan täysin alusta uuden luovutusikäisen pennun kanssa. Jos kurssilla olevilla ohjaajilla ei ole tarvetta koulutuksessa oleville projektikoirille, tarjotaan projektikoiria nuoresta koirasta kiinnostuneille vanhemmille ohjaajille.

” -- Projektikoiratoiminta on alun perin tarkoitettu korvaamaan partiokoiran erikoistumisopinnoissa opiskelevien ohjaajien koiran vaihtotilanteisiin. Eli jos täällä kurssilla vaihtuu koira, niin saataisiin sitten koira mahdollisimman nopeasti tilalle. Niitä nyt on ollut sen verran niitä koiria ja ei ole sitten niin paljon mennyt vaihtoon peruskurssilta koiria, niin niitä on voitu antaa myöskin vanhemmille jolla nyt on ollut jo koira. Se alun peräinen tarkoitus oli että täytetään sillä täällä sitä koiran vaihtoo. ”

Valtaosa ohjaajista haluaa mieluummin nykypäivänä pennun mutta myös projektikoirille on ollut kysyntää, kaikille projektikoirasta kiinnostuneille ei kuitenkaan välttämättä ole antaa projektikoira, koska projektikoiria on niin vähän kerrallaan koulutuksessa. Haastateltavat ohjaajat pohtivat myös projektikoirien saatavuutta, projektikoirasta kiinnostuneille ei välttämättä ole antaa projektia.

” Että meitä on aika paljon sitten jonossa sitä porukkaa, ei siellä niitä ole niinku hyllyllä, käykää hakemassa.”

Projektikoirien tarvetta on vaikea ennakoida, koska koiran vaihtotilanteet tulevat monesti yllättäen. Kun tarvetta ei ole suoraan tiedossa etukäteen, on hankalaa ennakoida kuinka monta ja mitä rotua olisi hyvä olla projektikoirareservissä kasvamassa. Projektikoirien ylläpito maksaa, eikä koiria voida ottaa enempää projektikoiriksi kasvamaan kuin mitä voidaan olettaa tarvetta olevan.

Poliisikoiralaitos on arvioinut, ettei projektikoira määrää ole kannattavaa nostaa nykyhetkessä, kun koirien ottajista ei ole varmuutta. Joillekin nuorille koirille on kuitenkin kysyntää vuosittain, minkä tarpeeseen nykyisen muotoinen ja määrällinen projektikoiratoiminta vastaa hyvin.

” -- aina sitä voisi kehittää ja laajentaa. Mutta sitten siinä on se ongelma, että ku ei me tiedetä niitä koiran vaihtoja, niin se määrä. Että jos meillä on 10 projektikoira tuolla ja sitten ne on kohta kaksivuotiaita kun ei ole yhtään ohjaajaa ottamassa. Valtaosa ohjaajista haluaa pennun tänään.”

Tilastoja siitä meneekö suoraan pennusta koulutetuista vai projektikoirataustaisista enemmän koiria hylkyyn ei ole pidetty. Poliisikoiralaitos ei ole havainnut, että koiran taustalla ja pentuajan kouluttajalla olisi ollut merkitystä asiaan.

6.2 Koirien hankinta ja koiran alkuperän vaikutus sosiaalistamiseen

Poliisikoiralaitoksen edustajan haastattelusta ilmeni, että Poliisikoiralaitoksen hankkimat koirat ovat lähtökohtaisesti pentuja suoraan tunnetuilta suomalaisilta kasvattajilta. Yksittäisiä nuoria koiria saatetaan ostaa. Jos kotimaasta ei löydy Poliisikoiralaitokselle soveltuvia koiria, ostetaan koira ulkomailta. Haastateltavani kertoivat ulkomailta tuotavista koirista olevan vaikea selvittää koiran taustoja samalla tasolla mitä kotimaisista koirista, ulkomailta koiria ostaessa valikoituivat koirat pitkälti sukutaulun mukaan, eikä koira käytännön järjestelyiden kannalta ole ollut mahdollista käydä katsomassa ennen ostopäätöstä. Poliisikoiralaitokselta oltiin tyytyväisiä siihen, miten Suomalaisilta kasvattajilta koiria ostaessa yleensä on ollut mahdollisuus nähdä pentu ennen ostopäätöstä, tällöin pentujen soveltuvuutta poliisikoiran tehtävään on ollut mahdollista arvioida ja koiran taustat on ollut hyvin tiedossa.

” -- täällä me nähään niitä koiria kuitenkin vähän. Sitten opitaan tuntemaan pikkuisen niiden perusluonnetta. -- Jos me ostetaan tuolta niin ei me vielä tiedetä siitä koirasta yhtään mitään, ei yhtään mitään. Ja niitten koirien tuominen tänne on tosi hankalaa tänä päivänä. Jotkut maahantulon säännökset on omanlaisensa ja ne vaatii tekemistä, ja sitten siellä pitäisi periaatteessa ensin käydä katsomassa sitä koira ja sitten tehdään ostopäätös.”

” Täällä voi käydä testaamassa ensin, sieltä se varaus on tehtävä ja se varaus on tehtävä näkemättä. --”

Poliisikoiralaitoksen edustaja nosti esille projektikoirina kasvaneiden nuorten koirien ja ulkomailta ostettavien nuorten koirien eroavaisuudet sosiaalistamisessa. Koiranpennun sosiaalistamisen merkitys on näkynyt etenkin tilanteissa, joissa ulkomailta ostetaan koira, joka on elänyt sen asteisen elämänsä tarhassa, mahdollisesti hyvin erilaisessa kulttuurissa mitä pentu yleensä elää suomalaisessa perheessä.

“Onhan se ihan eri asia, jos pentu on kasvanut tässä kulttuurissa. Sitä on sosiaaliset ja totutettu mahdollisimman hyvin, versus että me otetaan Keski-Euroopasta tai Itä-Euroopasta koira, joka on elänyt kennelissä. Eli onhan siinä ihan jäätävän suuri ero siinä mielessä, että täällä ne koirat monesti elää sisällä.”

6.3 Pentu vai projektikoira?

Tässä alaluvussa käyn läpi poliisikoirahjaajien kanssa käytyjä haastatteluja. Haastatteluissa ohjaajat reflektoivat kokemuksiaan projektikoiran ja luovutusikäisen pennun eroista. Osalla haastatteluista ohjaajista oli kokemusta yhdestä projektikoirasta ja osalla useammasta.

Kaikki haastateltavat koiranohjaajat näkivät projektikoiran hyvänä vaihtoehtona työvalmiuksien kannalta. Kun haastateltavat olivat saaneet projektikoiran, oli koirien kanssa jo harjoiteltu perustaitoja ja partiokoiran tehtävässä vaadittavia osa-alueita, jolloin koiraa oli helppo lähteä työstämään eteenpäin. Ohjaajat kokivat yhtenä suurena etuna sen, ettei projektikoiran kanssa tarvitse aloittaa peruskoulutusta aivan alusta, kun koiralle on jo opetettu koulutusosa-alueiden perusteita.

Projektikoirien selkeäksi hyväksi puoleksi nousi haastatteluissa esille mahdollisuus edetä koiran kanssa nopeammin työtehtäviin ja saada koira työkäyttöön todennäköisesti nopeammin kuin pentuna siirtyneen koiran, jonka kanssa koulutus aloitetaan alkeista. Ohjaajat kokivat mielekkääksi projektikoiran kanssa nopeammin etenemisen työtehtäviin etenkin tilanteissa, missä olivat lyhyen ajan sisällä kouluttaneet useamman pennun peräkkäin.

“Ehkä siinä sitten pääsee siihen työsyryjään sitten vähän nopeammin kiinni, kun se on se vanhempi koira. Ja itelle on niinku tosi tärkeää se että, kun on työkoira niin mä pääsen tekemään töitäkin.”

”On kummiskin se ensimmäinen vuosi, että sä et yhtään mitään pysty tekemään -- jos sä otat nuoremman millä on vähän jo tehty jotain, sä saatat äkkiä päästä puoleessa vuodessa jo jotain tekemään. -- Kyllä se niinku itelle on ainakin ollut tosi tärkeän se asia, tai niinku tärkein et pääsee tekee töitäki. Sitä varten mää treenaan.”

Haastateltavani näkivät projektikoiran saamisen etuna sen, että koiran soveltuvuutta poliisikoiraksi on jo päästy arvioimaan ennen ohjaajalle siirtymistä, pennun kehitystä, ominaisuuksia ja terveyttä on seurattu koko sen eliniän ja koiraa on peruskoulutettu. Yksi haastateltavistani mainitsi ottavansa projektikoiran luottavaisemmin mielin kuin pennun sen kannalta, että kun koiran kehittymistä on pystytty seuraamaan tuo se myös tietyn luotettavuuden siihen, ettei koiraa todennäköisesti tarvitse vaihtaa soveltumattomuuden vuoksi. Haastateltava toi myös esille sen, että Poliisikoiralaitoksen on mahdollista arvioida koirien ominaisuuksien soveltuvuutta poliisikoiraksi paremmin, kun koira on ehtinyt kasvamaan lähemmäksi vuoden ikää. Osa ohjaajista oli joutunut vaihtamaan koiranohjaaja uransa aikana poliisikoiraksi otettuja koiria, kun koira ei ominaisuuksiltaan ollut soveltuva työtehtävään.

”Vähän näkee mikä siitä koirasta on tulossa, -- näkee jo sitä suuntaa, et minkälainen siitä ylipää-tään on tulossa. -- Sillon ku sä saat sen 8 viikkoisen pennun niin et sä tiedä siitä yhtään.”

*"Projektikoirassa on monesti se etu, että jos on päässyt sinne varsinkin lähemmäs vuoden ikää niin siitä jo tiedetään jotain. Kun se taas sitten jos sä otat pennun, näyttää hyvältä näin ja sitten ruve-
taan tekemään -- ja parhaimmillaan tehdään se pari vuottakin. Ja sitten se onkin, ettei tästä tuu mi-
tään, ja sitten se vaihdetaan. -- koen itse sen että on vähän varmempaa kun on projektikoira, kuin
se että on ihan pentu, että tuleeko tästä mitään."*

*"Pennussa on aina omat riskinsä, niin kun kaikissa koirissa on omat riskinsä. Mutta se että
todennäköisesti se on pienempi riski projektikoiran kohdalla, kun pennun kohdalla."*

Sosiaalistamiseen, tottelevaisuuteen ja hallintaan käytetty aika oli haastateltavien ohjaajien mie-
lestä tärkeimpiä projektikoiran koulutusaiheita. Nenäkäyttötehtävien harjoittelu koettiin merkityk-
selliseksi koulutuksellisesti, pentuiässä tehdyillä jäljestämis-, henkilöetsintä-, esine- ja muun kohde-
hajun etsintäharjoituksilla oli koettu olleen myönteisiä vaikutuksia myöhempään harjoitteluun. Yksi
haastateltavista ohjaajista olisi toivonut, että koiran kanssa olisi ehditty harjoittelemaan enemmän
jäljestämistä koiran ikä huomioiden, muutoin kyseinen ohjaaja, niin kuin muutkin haastateltavat oh-
jaajat, koki että projektikoirien kanssa oli ikään nähden tehty riittävän hyvät pohjat mistä oli ollut
hyvä jatkaa eteenpäin koulutusta.

*"-- Perustottelevaisuus, se on ilman muuta se mitä mun mielestä niinku siihen sais panostaa pro-
jektikoiranohjaajat pääsääntöisesti."*

*"-- oli kanssa sitä jälkeä tehty, henkilöitäetsintää ja sitä esinettä, esineruutua. Oli jotain niinku al-
keita tehty."*

*"-- sillähän nyt oli tehty jo kaikkea. Sehän jäljestä tosi hyvin, ei nyt mitään ylösottoja ollu tehty eikä
muuta, mutta ne nyt oli helppo sitten opettaa ja muuta, mutta se oli niin valmis niinku näissä perus-
asioissa --"*

Projektikoirat olivat siirtyneet ohjaajalle 4kk-1,5 vuoden ikäisinä, koiran ikä siirtyessään ohjaajalle
vaikutti luonnollisesti koiran koulutustasoon. Koska jälkeä ei juuri oltu harjoiteltu talvella projektikoi-
rien kanssa, oli sillä mikä vuodenaika oli koiran siirtyessä ohjaajalle myös vaikutusta koiran osaa-
mistasoon.

Kysyttäessä ohjaajilta olisiko projektikoirille ollut tarpeellista opettaa jotain ikätasoon nähden mitä ei
ollut opetettu, koki yksi ohjaajista että projektikoiran tottelevaisuus ja kuri olisi voinut olla vahvempi,
mutta ei kokenut asian kuitenkaan häirinneen sen suuremmin. Toisella ohjaajalla oli kokemus pro-
jektikoirasta, joka stressasi autossa kulkemista. Ohjaaja ei tiennyt kuinka paljon kyseisen koiran

kanssa oli harjoiteltu autossa matkustamista mutta pohti, olisiko runsaammalla harjoittelulla pentuna voinut luoda autoilusta koiralle rennomman.

Haastateltavien pohtiessa etuja pennun kotiutumisesta suoraan ohjaajalle, nousi yhtenä asiana koiran ja ohjaajan välisen suhteen rakentuminen heti pennusta lähtien. Pennun kasvaessa luovutusikäisestä lähtien ohjaajalla, muodostuu yhteinen suhde ja luottamus luontaisesti. Pennun kanssa koiraa on mahdollista heti alusta lähtien kouluttaa haluttuun suuntaan, samalla pentu oppii ohjaajan tavan kommunikoida ja ohjata koiraa.

“Että onhan se aina et jos sä otat pennun, niin sähän teet sitä niinku sä itse haluat ja sä viet sitä siihen suuntaan. Ja koulutat sillee ja sähän tiedät tasan tarkkaan et jos sä heilautat kättä tai teet jonkun ilmeen tai jotain muuta, niin se ehkä se koiran lukeminen ja teidän yhteinen toistenne lukeminen on helpompaa, koska te olette tehnyt sitä pienestä asti.”

Yksi haastateltavista pohti pennun ja nuoren koiran valinnan välillä miten uusi koira sopeutuisi omaan perheeseen ja koki luovutusikäisen pennun olevan hieman turvallisempi vaihtoehto lapsiperheeseen sopeutumista ajatellessa. Pennun kasvaessa heti luovutusikäisestä lähtien perheessä, tottuu se todennäköisesti lapsiin. Jos ohjaaja taas saa nuoren koiran, voi koiran sopeutumista perhe-elämään olla vaikeampaa arvioida. Etenkin jos koira ei vielä ole tottunut ennestään lapsiin.

Projektikoiran elämän ensimmäisistä kuukausista ohjaaja ei välttämättä tiedä kaikkia pennun mahdollisia huonoja kokemuksia, jotka voivat nousta pintaan myöhemmin. Haastateltavani nostivat esille sen, että silloin kun pentu on kasvanut omassa ohjauksessa luovutusikäisestä saakka, tietää ohjaaja kaikki pennun kokemukset ja mahdolliset säikähtämiset. Vaikka projektikoiranohjaajan kanssa olisikin hyvä keskusteluyhteys, voi joitain asioita jäädä sanottamatta. Kun kaikkia koiran oppimiskokemuksia ei tiedä, voi ohjaajalle tulla yllätyksenä miksi koira tietyssä tilanteessa käyttäytyy tietyllä tavalla, mikä taas hankaloittaa kouluttamista ja ohjaamista.

”mehän ei kaikkea tiedetä ja sitten toinen me ei tiedetä välttämättä, että kun se koira käyttäytyy jollain lailla, että onko sillä joku huono kokemus jostain, miksi se tekee näin? Et lähinnä se, että miten me saadaan helpotettua sitä koiraa ja miten me saadaan sitä eteenpäin.”

Koiran siirtyessä uudelle ohjaajalle voi koirakolla mennä aikaa oppia toistensa tavat. Niin koiralla kuin ohjaajalla on usein omia persoonallisia tapojaan kommunikoida. Projektikoira oppii pentuna projektikoiraohjaajan tavan ohjata kouluttaessa, joka voi olla jossain määrin poikkeava tulevan virkakoirahjaajan tavasta. Virkakoiranohjaaja saattaa joutua käyttämään aikaa siihen, että koiran kanssa löydetään yhteinen kieli. Koiralle on myös saatettu opettaa tiettyjä koulutusmalleja mitkä

uusi ohjaaja toivoisi tapahtuvan eri tavalla. Kaikki haastateltavat ohjaajat olivat kokeneet projektikoirana siirtyneen nuoren koiran oppineen melko nopeasti ymmärtämään mitä ohjaaja halusi koiralta missäkin tilanteessa. Joissain koulutustilanteissa ohjaajat olivat huomanneet joutuvansa miettimään ja käyttämään aikaa siihen, että saivat koiran ymmärtämään tietyn asian.

”Se koira on oppinut tiettyjä määrättyjä manööverieitä siltä ohjaajalta, mitä se ohjauksessa tekee. -- joudun itse tekemään työtä siinä, että mä ymmärrän, että miten mä saan ton ymmärtämään mitä seuraa. Tai että se ymmärtää mitä mä haluan siltä. -- koirat nehän oppii helposti asioita mutta se, että sitten semmoinen niinku poisoppiminen on aina hankalampaa.”

Ohjaajilta kysyttäessä ottaisivatko he seuraavaksi mieluummin projektikoiran vai pennun, jos nykyisen virkakoiran jälkeen vielä ottaisivat uuden virkakoiran, vastasivat kaikki olevansa kiinnostuneita projektikoiravaihtoehdosta. Osalla oli kokemusta yhdestä aikaisemmasta projektikoirasta, osalla useammasta. Vastauksissa siitä miksi projektikoira olisi jatkossakin kiinnostava vaihtoehto, nousi esille arvostus pennun perusteellisesta sosiaalistamisesta, peruskoulutuksesta, ja lajien alkeiden opetuksesta. Nuori koira, jonka kanssa on jo harjoiteltu perusasioita, kiinnosti koiravaihtoehtona nopeammin työtehtäviin etenemisen kannalta.

6.4 Poliisikoiralaitoksen ja kennellinjan yhteistyö projektikoiratoiminnassa

Kennellinjan edustajan Piritta Pärssisen kanssa pidetyssä haastattelussa Pärssinen kertoi, että projektikoiratoiminta Kannuksen kennellinjalla on alkanut 2000-luvun alkupuolella kennellinjan omasta koirankasvatustyöstä, jossa oppilaitokseen ostettiin jalostuskoiria kasvatustyötä varten. Näistä pentueista koiria koulutettiin projektikoira-tyyliin virkakoiria eri viranomaisille. Koirien jalostustyön loppuessa, on työkoiriksi koulutettavat pennut tulleet suoraan viranomaistahoilta. Yhteistyö projektikoirien kasvatuksessa kennellinjan ja poliisikoiralaitoksen välillä on alkanut 2000-luvulla.

Poliisikoiralaitoksen ja kennellinjan edustaja kertoi Poliisikoiralaitoksen osallistumisen projektikoirien koulutukseen olleen tiiviimpää menneinä vuosina. Kennellinjan opiskelijoita on aikoinaan ollut poliisikoiralaitoksen järjestämällä kursseilla ja leireillä. Näinä aikoina kennellinjan opiskelijoina olleet projektikoiranohjaajat saattoivat kouluttaa poliisin projektikoiria hyvin pitkälle työkäyttöön ja suorittaa projektikoirana olon aikana jopa partiokoirien tasotarkastuksia, ennen kuin koira siirtyi tulevalle ohjaajalleen. Kennellinjan opetukseen liittyvien muutosten ja kennellinjan opetushenkilöstön, kuin myös poliisin projektikoiratoimintaan käytössä olevien resurssien heikentyessä, tavoitteet projektikoirille ovat tästä muuttuneet.

Nykyään tavoitteet poliisin projektikoirilla on keskittyneet hyvään peruskoulutukseen, sosiaalistamiseen, totuttamiseen monenlaisiin tilanteisiin sekä partiokoiran osaamisalueiden alkeisiin. Poliisikoiralaitokselta käydään säännöllisesti katsomassa projektikoirina olevia pentuja, ja samalla pentujen kanssa voidaan tehdä yhteisiä koulutusharjoituksia. Voimankäyttöön ja suojeluun liittyvät harjoitukset koirien kanssa tehdään vain poliisin tai koirankasvattajan vetämänä. Pentujen kanssa nämä harjoitukset ovat lähinnä purutyynyn tai patukan kanssa leikittämistä. Yhteistyö projektikoirien kanssa Poliisikoiralaitoksen ja kennellinjan välillä nähtiin kaikkia osapuolia hyödyttävänä, niin kennellinjan, Poliisikoiralaitoksen ja projektikoiranohjaajana toimivan opiskelijan näkökulmasta.

Pärssinen nosti haastattelussa positiivisena asiana lähialueen poliisikoiraryhmän kanssa järjestyneet harjoitukset, missä koiraryhmä on käydessään harjoittelemassa kennellinjan harjoitustiloissa samalla leikittänyt poliisin projektikoiria. Tämän kaltainen yhteistoiminta on nähty hyvin tervetulleena ja kohteena mitä mahdollisesti voitaisiin myös kehittää entisestään.

6.5 Projektikoiralle koulutettavat asiat

Projektikoirille tärkeimpiä koulutettavia aiheita on peruskasvatus, sosiaalistaminen ja tulevan työtehtävän mukaiset osaamisalueet. Tässä alaluvussa käyn tarkemmin läpi kennellinjan edustajan kanssa käydyn haastattelun pohjalta tekemääni analyysiä projektikoirille koulutettavista aiheista. Alaluku käsittelee kennellinjan henkilöstön näkökulmaa kennellinjan opiskelijoilla olevista projektikoirista, samat aiheet voidaan nähdä koulutustavoitteiksi myös yksityisillä projektikoiranohjaajilla kasvavilla projektikoirilla.

Sosiaalistaminen ja totuttaminen eri tilanteisiin on tärkeä osa projektikoirien kasvatuksessa. Projektikoirille pyritään antamaan monenlaisia kokemuksia, painottaen sosiaalistamista perusasioiden lisäksi koiran tulevan tehtävän mukaisiin aiheisiin, mihin koiran on hyvä tottua jo pennusta.

Pennut totutetaan erilaisiin ihmisiin ja eläimiin, erilaisilla pinnoilla, tiloissa, ympäristöissä ja kulkuneuvoissa liikkumiseen sekä koneiden lähettyvillä oleskeluun. Pärssinen kuvaili Kannuksen maaseutuopisto tarjoavan hyvät puitteet sosiaalistamiseen. Maaseutuopiston alueella liikkuu paljon erilaisia ihmisiä, maa- ja metsätalouskoneita ja koiria. Lisäksi alueella on useita eri eläinlajeja, mikä tarjoaa mahdollisuuden opettaa pennuille haluttua käyttäytymistä muiden eläinten seurassa. Maaseutuopistolla on useita erilaisia tiloja mitä hyödynnetään pentujen monipuoliseen ympäristöön totuttamisessa. Koirien kanssa liikutaan erilaisilla pinnoilla, rappusissa, ahtaissa ja korkeissa tiloissa. Projektikoirat osallistuvat myös erilaisiin tapahtumiin mitä maaseutuopistolla järjestetään, missä pennut pääsevät totuttautumaan hälinässä mukana olemiseen ja kohtaavat eri ikäisiä ihmisiä.

Pärssinen kertoi pentujen osallistuvan koirien kouluttamiseen liittyvien käytännönopetustuntien lisäksi osalle teoria aiheisista oppitunneista. Ajatuksena on, että projektikoirat oppisivat pennusta

lähtien olemaan mukana erilaisissa tilanteissa. Rauhoittuminen eri ympäristöissä ja niin sanotusti vain oleminen tekemättä mitään, ovat yhtä lailla projektikoirille koulutettavia asioita. Projektikoirille opetetaan yksinoloa niin kotiloissa, kuljetushäkissä tai boxissa ja ulkotarhassa. Tavoite tässä on, että pennut oppisivat olemaan rauhassa itsekseen, kuin myös tilanteissa missä ympärillä on muita ihmisiä, koiria tai ääniä, esimerkiksi koulutustilanteissa odottaessaan omaa harjoitusvuoroa.

”Sitten ihan normaalit hallit treenit ja hallissa oleminen, ja ulkohäkissä oleminen. Tän tyyppiset näin, kotona yksin oleminen niin niitä sitten harjoitellaan myös. Kaikkea mikä meillä niinku tulee eteen, kaupungilla kulkeminen, kaupoissa kulkeminen, ostoskeskuksessa ja tän tyyppisessä käydä että vähän niinku kaikkia tuon tyyppistä.”

Pärssinen kertoi haastattelussa projektikoiranohjaajan kuljettavan koiraa mukanaan koulu-, ja vapaa-ajallaan. Sosiaalistamista tapahtuu paljon kaiken muun ohessa, kun ohjaaja harjoittelee pennun kanssa monipuolisesti eri ympäristöissä. Ohjaajan tulee myös totuttaa koiraa autossa ja muissa kulkuneuvoissa kulkemiseen. Etenkin autoiluun totuttamiseen stressittömässä mielentilassa on keskitytty enemmän viime vuosina, kun tämän tarpeellisuus oli noussut puheeksi projektikoirien omistajatahojen kanssa.

Haastattelussa ilmeni, että projektikoirien koulutusta suunnataan kennellinjalla yhä enemmän tulevan työtehtävän mukaisesti. Poliisille, puolustusvoimille ja tullille menevien koirien harjoittelu on etsintä ja tottelevaisuus painotteista. Opas-, ja avustajakoirien kanssa harjoittelu painottuu työtehtävien kannalta olennaisiin taitoihin, missä koiran käyttäytyminen arkisissa tilanteissa nousee suurempaan arvoon. Virkakoirien työkuva ei ole isossa kuvassa muuttunut, eikä tavoite projektikoirien kanssa. Pärssisen mukaan perusrunkoa projektikoirille opetettavista asioista ja hoitamisesta ei ole muutettu projektikoiratoiminnan aloittamisesta merkittävästi.

”Ollaan sitten vähän enemmän lähdetty jo pennun kanssa katsomaan sitä, että mikä siitä tulee tulevaisuudessa. Sitä koulutusta on pikkuisen niinku enemmän lähdetty ehkä viemään siihen suuntaan jo”

Pärssinen kertoi projektikoirien koulutuksessa tavoitteena olevan antaa koiralle hyvät oppimisen edellytykset ja pohjakoulutus koiran tulevaa työtehtävää varten, siten että tulevan ohjaajan olisi helppo jatkaa koiran koulutusta. Projektikoirille opetetaan alkeet tulevia osaamisalueita ajatellen.

Poliisikoiraksi meneville pennuille opetetaan projektikoirana olon aikana jäljestämistä, henkilöetsintää, esine-etsintää ja tottelevaisuutta. Voimankäytön puruharjoittelua opiskelijat pääsevät harjoittelemaan vain ohjatusti. Etsintä ja etsityn kohteen ilmaisun opetus on tärkeimpiä koulutuskohteita

pennun kanssa. Yleensä poliisin projektikoirat ovat tulevia partiokoiria, yksittäisiä tulevia erikoisintä koiria on myös ollut kennellinjalla, jolloin pennulle opetettavat asiat on kohdennettu tiedettyä käyttötarkoitusta ajatellen.

”Sitten että se ajaisi semmoista perusjälkeä se koira, olisi henkilöhaun perusteet olemassa. Vähän haukku ilmaisu tehty, eli osaa vähän jo avata ääntä ihmisellä ja sitten etsintä niinku olisi hyvällä mallilla ja ilmaisu olisi jo rakennettu. Että se etsintä ja ilmaisu olisi niinku ehkä se tärkein siinä. Ja sitten tosiaan se perusjälki siinä kaverina, eli vähän niinku että pohjaa kaikkeen mitä se koira tulevaisuudessa tulee tekemään. --”

Tavoitteena on, että projektikoirat olisivat projektikoiraohjaajan koulutuksessa noin vuoden ikään asti. Haastattelussa ilmeni projektikoiramallissa olevan kuitenkin pientä eroavaisuutta tahojen välillä, poliisilla projektikoirat ovat ikään kuin nuorten koirien reserviä, pentuja otetaan projektikoiriksi kasvamaan tarpeen mukaan ja reservistä ne lähtevät uudelle ohjaajalle tarpeen mukaisesti. Poliisin projektikoirista osa pennuista on lähtenyt eteenpäin ohjaajille nopeammin, kun poliisin koiratarpeessa on tullut yllättäviä tilanteita mitä ei ole voitu ennakoida, jolloin projektikoira on joutunut lähtemään.

Tullin projektikoirien tuleva mahdollinen ohjaaja tiedetään monesti jo etukäteen, jolloin koiran siirtymisen ajankohta uudelle ohjaajalle on jossain määrin jo etukäteen tiedossa. Puolustusvoimilta tulevien projektikoirapentujen sopimukseen on kaikista tarkimmin ollut määriteltynä jo pennun saapuessa, milloin koira lähtee. Kennellinjalla projektikoirina olleet puolustusvoimille menevät pennut on tähän mennessä Pärssisen mukaan sijoitettu lähtökohtaisesti varusmieskoiriksi Niinisalon tai Kaajanin sotakoiraosastolle, jolloin koiran projektikoira-aika on helpompi määritellä etukäteen, kun kukaan virkakoiranohjaaja ei ole odottamassa pentua eikä koira suoraan tule toisen koiran tilalle.

7 JOHTOPÄÄTÖKSET

7.1 Miten Poliisikoiralaitos hyötyy projektikoirista koostuvasta nuorten koirien reservistä?

Poliisikoiralaitoksen projektikoiriksi sijoittamat pennut muodostavat nuorten koirien reservin, josta pentuja on saatavilla tarpeen mukaisesti. Koiria on jo koulutettu kohti tulevaa työtehtävää ja tarvittaessa projektikoira saadaan ohjaajalle nopeallakin aikataululla. Projektikoirista koostuva reservi hyödyttää Poliisikoiralaitosta etenkin tilanteissa missä poliisikoiranohjaajalla tulee yllättävä koiran vaihtotilanne eteen ja ohjaajalle tulisi löytää uusi koira nopealla aikataululla. Projektikoira on hyvä vaihtoehto nuorena koirana ohjaajalle siirtyväksi koirakasi senkin kannalta, että koiralle on koulu-

tettu poliisikoirana tarvittavia taitoja jo pennusta lähtien, sosiaalistettu ja totutettu erilaisiin ympäristöihin missä koira tulevaisuudessa tulisi työskentelemään. Koiran kehitystä on päästy seuraamaan, sen tausta tiedetään hyvin ja soveltuvuutta poliisikoiraksi arvioidaan koko projektikoirana olon ajan jo ennen kuin koira siirtyy poliisikoirahjaajalle.

Jos nuori koira ostetaan ulkomailta, ei sitä resurssi kysymysten takia ole yleensä mahdollista tavata ennen ostopäätöstä. Koiran taustoista ei välttämättä tiedetä paljoa, jolloin sen soveltuvuuden arviointi tehtävään on vaikeampaa. Ulkomailta tulevat koirat on usein Etelä-Euroopasta tuotuja, missä koirakulttuuri poikkeaa suomalaisesta koirakulttuurista. Sosiaalistamisen taso ja totuttaminen erilaisiin tilanteisiin on koettu olleen hyvinkin vaihtelevalla tasolla ulkomailta tuotavien nuorten koirien parissa.

Pentuvaiheessa esille tulevat terveysongelmat ja ominaisuuksiltaan soveltumattomuus voidaan olettaa tulevan usein esille jo projektikoiran aikana. Mikäli ilmenee ettei koira sovellu poliisikoiran työtehtävään, on se poliisin organisaation näkökulmasta parempi, että soveltumattomuus tulee esille ennen koiranohjaajalle siirtymistä. Kun koira siirtyy ohjaajalle myöhemmin ja selkeästi soveltumattomat koirat karsiutuvat jo pentuaikana, säästää organisaatio resursseja siinä, ettei ohjaaja käytä omaa työ-, ja vapaa aikaansa soveltumattoman koiran peruskoulutukseen. Tutkimuksen perusteella virkakoiran tehtävään hankitun pennun alkukoulutuksen voi toteuttaa myös joku muu osaava henkilö kuin virkakoirahjaaja ilman, että se vaikuttaisi koiran kehittymiseen negatiivisesti.

Haastatteluista on pääteltävissä, että yhteistyö kennellinjan kanssa on Poliisikoiralaitokselle mielekästä ja myös kannattavaa. Yhteistyöstä hyöttyy niin projektikoirahjaajana toimiva opiskelija, oppilaitos kuin Poliisikoiralaitos. Kennellinjan henkilöstön opastaessa projektikoiranohjaajana toimivia opiskelijoita, voi Poliisikoiralaitos luottaa siihen, että projektikoirien edistymistä seurataan kennellinjan taholta jatkuvasti. Opiskelijat, jotka toimivat projektikoirahjaajana valitaan soveltuvuuden ja mielenkiinnon perusteella. Lähtökohtaisesti voidaan olettaa, että projektikoirahjaajana toimivilla on suuri mielenkiinto kouluttaa koira ja viettää pennun kanssa aikaa. Kennellinjan opiskelijat opiskelevat koirien käyttäytymistä ja kouluttamista koulutuksen aikana ja saavat henkilöstön tuen koiran kasvattamiseen, jolloin edellytykset koiran kouluttamiseen pitäisi olla hyvällä tasolla.

Projektikoirahjaajan ollessa yksityinen henkilö, on hänen nähty olevan soveltuva projektikoiran kasvattamiseen. Muiden projektikoirahjaajien kuin kennellinjalla olevien opiskelijoiden koulutuksellista taustaa ei ole eritelty. Haastatteluista on kuitenkin pääteltävissä, että kaikilla projektikoiranohjaajilla tulee olla tietoa ja ymmärrystä koiran kouluttamisesta. Poliisikoiralaitoksen näkökulmasta pennut sijoitetaan kasvamaan ohjaajille, jotka ovat paneutuneet koiranpennun kasvattamiseen.

Poliisikoiralaitokselle on selkeä hyöty myös projektikoiraohjaajista, jotka kouluttavat käytöshaasteisia koiria. Jos poliisikoiraksi koulutettu koira olisi menossa hylkyyn tietyn käytöspiirteensä vuoksi, mikä sopivan henkilön kouluttaessa saadaan muutettua, on koulutustyöllä iso merkitys.

7.2 Tulisiko projektikoiratoimintaa poliisikoirien parissa laajentaa Suomessa?

Projektikoiratoiminnan laajentamisella tarkoitetaan tässä tutkimuksessa projektikoiria koskevan toiminnan lisäämistä nykyhetkeen verraten. Toiminnan laajentamistarvetta nykyisestäään ei ole tässä tutkimuksessa tarkasteltu lukumäärällisesti tai prosenttisyksiköin, vaan asiaa on pohdittu yleisellä tasolla. Tutkimuskysymykseen vastaamiseksi olen haastatteluissa kartoittanut, onko poliisin projektikoirille suurempaa kysyntää kuin mitä projektikoiria nykyhetkessä on ollut tarjolla ja kokeeko Poliisikoiralaitos intressejä kehittää tai kasvattaa toimintaa laajemmaksi.

Haastatteluista saamieni vastausten perusteella niin Poliisikoiralaitoksella kuin kennelinjalla olisi intressejä kehittää toimintaa. Molemmilla tahoilla on kuitenkin käytettävissä vain rajallisesti henkilöstöresursseja projektikoiratoimintaan. Kennellinjan henkilökunta pyrkii jatkuvasti kehittämään projektikoiratoimintaa eteenpäin ja vastaamaan entistä paremmin projektikoirien omistajatahojen toiveisiin koulutuksen suhteen. Toiminnan kehittämisen haasteena on henkilökunnan opetustuntien määrän väheneminen ja niukemmat resurssit kohdentaa työaikaa projektikoirien koulutuksen ohjaamiseen. Yhtenä kehitysajatuksena oli paikallistoiminnan syventäminen. Poliisikoiraryhmä lähialueilta käy toisinaan treenaamassa kennellinjan harjoitustiloissa ja on samalla leikittänyt poliisin projektikoiria, tämän kaltaisen yhteistoiminnan ylläpitäminen ja kehittäminen nähtiin hyvänä kehityskohteena kennellinjan näkökulmasta.

Haastatteluista ilmeni, että projektikoiratoiminnan laajentaminen poliisikoirien parissa kennelinjalla voisi olla haastavaa. Kennelinjalla ei ole viime vuosina ollut mahdollista ottaa niin paljon projektikoiria koulutettavaksi, mitä viranomais- ja hyötykoiratahoilta on tarjottu. Kennelinjalla opiskelee rajallinen määrä opiskelijoita, eikä kaikki opiskelijat halua tai saa projektikoiraohjattavakseen. Poliisin projektikoirasta kiinnostuneiden soveltuvien opiskelijoiden määrän voidaan olettaa vaihtelevan vuositasona, nykyhetkessä kennelinjalta ei kuitenkaan nähty todennäköisenä, että koira määrää olisi mahdollista nostaa kovin paljon nykyisestä.

Poliisin projektikoiratoiminnan laajentaminen yksityisten projektikoiraohjaajien parissa olisi todennäköisesti mahdollista, jos tähän nähtäisiin kiinnostusta ja tarvetta. Projektikoirien tarve vuositasona on kuitenkin suhteellisen pientä, eikä Poliisikoiralaitos näe nykyhetkessä tarpeellisenä kehittää projektikoiratoimintaa laajemmaksi järjestelmäksi. Haastatteluiden perusteella ei ole todennäköistä, että poliisin projektikoiratoimintaa tultaisiin muuttamaan merkittävästi nykyisestä lähiaikoina.

Haastatteluiden kautta keräämäni aineiston pohjalta voidaan todeta, ettei projektikoirille tutkimuksen tekoajankohtana ole koettu merkittävästi suurempaa kysyntää tai tarvetta, eikä Poliisikoiralaitos koe tarpeelliseksi projektikoiratoiminnan laajentamista nykyisestään. Projektikoirajärjestelmä nähtiin kaikkien haastateltavien näkökulmasta toimivana ja hyödyllisenä sellaisena kuin se nykyään on.

7.3 Kokevatko poliisikoirahjaajat projektikoiran yhtä mieluksena vaihtoehtona, kuin suoraan kasvattajalta tulevan pennun?

Ohjaajien kokemukset projektikoirista olivat myönteisiä ja koiran osaamistason siirtyessä ohjaajalle koettiin olleen riittävä. Kun projektikoiralle oli jo koulutettu perusteita, oli koiran kanssa päästy syventämään harjoituksia nopeammin kuin mitä pennun kanssa olisi ollut mahdollista. Projektikoiran kanssa ohjaajien omaa koulutusaikaa ei ollut mennyt yhtä paljon peruskasvatukseen, sosiaalistamiseen tai sisäsiisteyden opetteluun. Tämä oli mahdollistanut koulutusajan keskittämisen enemmän ydintehtävien harjoitteluun. Ohjaajien intentio partiokoiran koulutuksessa oli vahvasti työtehtäviä varten harjoittelu, mihinkä koulutuksen painottuminen oli haastateltavien kokemusten mukaan ollut nopeammin mahdollista projektikoirana siirtyvän koiran kanssa.

Ohjaaja tietää projektikoiran saadessaan, että koira on jo peruskoulutettu ja sosiaalistettu. Projektikoiran siirtyessä poliisikoiranohjaajalle, etenkin jos koira siirtyy lähempänä vuoden ikää, näkyy koiran luonteenpiirteet jo selkeästi ja koiran soveltuvuutta poliisikoiraksi voidaan paremmin arvioida. Koiran luonnetta, terveyttä ja ominaisuuksia on jo arvioitu ja koira pidetään todennäköisesti soveltuvana tehtävään. Haastateltavat ohjaajat kokivat projektikoiran luotettavana vaihtoehtona sen kannalta, että koira on jo arvioitu. Koiran osoittautuessa ominaisuuksiltaan potentiaalisesti tehtävään, oli koira ollut luottavaisempi mieli kouluttaa eteenpäin. Koira myös siirtyy ohjaajalle sen ikäisenä, että se todennäköisesti sopeutuu uuteen ohjaajaan ja mahdollisesti erilaiseen koulutusmuotoon mutkattomasti.

Kaikilla haastatelluilla ohjaajilla oli projektikoiran lisäksi ollut vähintään yksi koira, jonka olivat kouluttaneet itse luovutusikäisestä pennusta lähtien. Kouluttaessa koira pennusta lähtien kokivat ohjaajat suhteen luomisen pentuun syntyneen luontevasti vahvaksi ja pennun tottuneen hyvin ohjaajan kotioloihin ja mahdollisiin perheenjäseniin, nämä koettiin todennäköiseksi myös uuden pennun kanssa. Koiran siirtyessä perheeseen myöhemmin, koettiin esimerkiksi perheeseen sopeutumisen ennustaminen epävarmemmaksi. Kun ohjaaja saa pennun koulutettavaksi, voi koira kouluttaa haluttuun suuntaan pienestä lähtien ja koira oppii suoraan ohjaajan tavan kommunikoida ja ohjata koira. Myös se, että ohjaajan tietää koko koiran oppimishistorian on etu koiran kanssa toimiessa.

Haastatteluista saamieni vastausten perusteella voidaan todeta haastateltavien koiranohjaajien pitäneen projektikoirana kasvanutta koiraa vähintään yhtä mieluisena vaihtoehtona kuin suoraan kasvattajalta tulevaa luovutusikäistä pentua. Niin pennussa kuin projektikoirassa on hyvät ja huonot puolensa. Siinä missä projektikoirana siirtyvän koiran kanssa ohjaaja todennäköisesti pystyy jatkamaan harjoittelua hieman edistyneemmältä tasolta, aloittaa ohjaaja luovutusikäisen pennun kanssa täysin alkeista. Pennun kanssa koiraa voi kuitenkin kouluttaa suoraan itselle sopivaan tyyliin ja aloittaa omaan tehtäväkuvaan kohdistuva harjoittelu heti. Tilanteissa missä ohjaaja oli joutunut vaihtamaan koiraa lyhyen ajan sisällä kerran tai useamman, piti ohjaaja projektikoiraa selkeästi mieluisempana vaihtoehtona.

7.4 Mitkä ovat projektikoirille tärkeimmät koulutettavat aiheet?

Haastatteluista saamieni vastausten pohjalta voidaan todeta, että pentua kasvattavalla on oltava tietoa siitä mihin tehtävään ja tarkoitukseen koiraa koulutetaan ja mitä koiraa sosiaalistaessa ja opettaessa on syytä ottaa huomioon. Pentua kasvattavalla tulee myös olla ymmärrystä koiran kouluttamisesta ja hoidosta. Pennun alkukasvatuksella on merkittävyyttä siihen tuleeko koirasta lopulta virkakoiraa, jos koiraa ei pentuna olon aikana sosiaalista tai pennulle opeteta minkäänlaisia perustaitoja, vaatii koiran kouluttaminen tehtävään myöhemmin todennäköisesti huomattavasti enemmän aikaa, jotta koirasta tulisi toimintakykyinen poliisikoiraa. Ei siis ole yhdentekevää mitä ja miten koiraa kasvatetaan sen ensimmäisinä elinkuukausina.

Tottelevaisuuskoulutus ja etsintälajien, eli jäljestyksen, henkilöhaun ja esine-etsinnän perusteiden opettelu nousi haastatteluiden vastauksista tärkeimmiksi lajikoulutusten aiheiksi. Huomattava osa poliisikoirien työtehtävistä on etsintä tehtäviä. Kun projektikoiralle on opetettu perusteet ihmisen jäljen seuraamisesta, harjoiteltu henkilö-, ja esine-etsintää eri ympäristöissä, antaa se hyvät lähtökohdat jatkaa harjoittelua uuden ohjaajan kanssa.

Sosiaalistaminen monipuolisesti eri tilanteisiin ja eri paikoissa liikkumisen totuttaminen on tutkimuksen aineiston pohjalta yksi tärkeimmistä peruskasvatukseen kuuluvista aiheista, mitä projektikoiralle tulee opettaa. Poliisikoiran tulisi olla itsevarma ja toimintakykyinen ympäristössä kuin ympäristössä, eikä koiran keskittymiseen tulisi vaikuttaa missä tiloissa tai pinnoilla se liikkuu. Olleessaan työtehtävällä ei poliisikoiran tulisi kiinnittää liikaa huomiota ääniin, muihin ihmisiin, koiriin tai eläimiin siten että se häiritäisi työtehtävän suorittamista. Kun koiraa projektikoirana olon aikana totutetaan olemaan eri ympäristöissä häiriöiden alaisena, on koiran jatkossa helpompi keskittyä tehtävien tekemiseen vastaavissa ympäristöissä ilman, että koiran huomio menisi ympäristöön totuttelemiseen.

Koiran sosiaalistamisen tärkein ajanjakso on sen ensimmäiset 16 elinviikkoa, sosiaalistamisen herkkyy sviikot ulottuvat kuitenkin koiran 21 ensimmäiseen viikkoon saakka (Tiira 2019, 122). Jos pentua tällöin totutetaan monipuolisesti eri tilanteisiin mitä se tulevaisuudessakin tulee kohtaamaan, on sillä positiivinen vaikutus koiran kykyyn toimia jatkossa vastaavissa tilanteissa itsevarmana. Projektikoira ajanjaksoon sisältyy yleensä sosiaalistamisen herkkyy sajanjakso, joka asettaa painoarvoa siihen, miten koiraa kasvattava hyödyntää sosiaalistamisen herkkyy sviikot. Projektikoiraohjaajalla olisi hyvä olla mahdollisuus totuttaa koiraa monipuolisesti eri ympäristöihin, eläimiin, ihmisiin, ääniin, pintoihin, kulkuneuvoihin ja muihin ympäristöihin mitkä ovat koiran tulevaa työtehtävää ajatellen oleellisia.

Yhtenä pennulle koulutettavana tärkeänä aiheena nousi haastatteluista myös autossa kulkemiseen totuttaminen. Partiokoirien viettäessä paljon aikaa partioautossa työvuorojen aikana, on autossa rauhassa oleminen ja matkustaminen tärkeää. Jos koira stressaa autossa liikkumista, vaikuttaa se todennäköisesti myös koiran kykyyn suoriutua tehtävistä ja palautua työtehtävien välillä.

Tiivistäen voidaan todeta että projektikoirille tärkeimpinä koulutettavina aiheina nähtiin laaja sosiaalistaminen, totuttaminen eri ympäristöihin ja eri koulutus osa-aluiden perusteiden opetus.

8 POHDINTA

8.1 Tutkimuksen arviointi

Tutkimuksen tarkoituksena oli selvittää mitä projektikoiratoimintaan poliisikoirien parissa sisältyy, mitä projektikoirille opetetaan, minkälaisena toiminta näyttäytyy tänä päivänä eri toimijoiden näkökulmasta ja olisiko sitä syytä laajentaa. Tutkimusasetelma onnistui mielestäni vastaamaan asettamiini tutkimuskysymyksiin. Tutkittavaan aiheeseen ja tutkimuskysymyksiini nähden koen teema-haastattelun olleen oikea tutkimusmenetelmä. Aihetta olisi ollut vaikea tutkia muilla menetelmillä, kun en löytänyt suoraan tästä aiheesta aikaisempia tutkimuksia tai kirjallisia lähteitä. Haastattelut olivat täten tutkimuksen ratkaisemiseksi välttämättömiä tarvittavan tiedon puuttuessa julkisista ja organisaation sisäisistä lähteistä.

Tutkimuksen aineistoa kerätessä olen pyrkinyt tuomaan projektikoiratoimintaa riittävällä laajuudella esille, jotta myös aihepiiriin perehtymätön saa hyvän kuvan siitä, mitä projektikoiratoimintaan poliisikoirien parissa käytännön tasolla sisältyy. Tutkimuksen teoriapohjaan hain kirjallisia lähteitä useiden eri kirjoittajien julkaisuista, niin kirjallisuudesta, tutkimusjulkaisuista kuin viranomaisten verkkosivuilta, Suomesta sekä ulkomailta.

Projektikoiratoimintaa voidaan tarkastella projektikoiran omistajatahon, projektikoira toimintaa käytännön tasolla toteuttavan, ja projektikoiran saajan näkökulmasta. Tutkimuksessa olen tuonut esille nämä kolme eri näkökulmaa aiheeseen. Tämä antoi mielestäni laajan näkökulman poliisin projektikoiratoiminnasta nykyhetkessä ja oli tarpeellista kokonaisuutta pohtiessa. Kolmen ohjaajan haastattelu toi esille projektikoirien saajien kokemuksia projektikoirasta, ja haastatteleamalla Poliisikoira-laitoksen ja kennellinjan edustajia, saatiin molempien tahojen näkökulma projektikoiratoimintaan. Nämä haastattelut toivat esille sen, miten projektikoiratoiminta käytännön tasolla toteutuu ja mitä projektikoirille on oleellista opettaa pentuna. Projektikoiratoimintaa käytännön tasolla toteuttavan tahon näkökulmien esille tuomiseksi olisi mahdollinen lisähaastatteluryhmä ollut projektikoiraohjaajien haastattelu, joka kuitenkin rajautui tutkimuksen ulkopuolelle. Projektikoiraohjaajien haastatteleminen ei olisi suoraan tuottanut aineistoa tämän tutkimuksen asetettuihin tutkimuskysymyksiin.

Haastattelemani koiranohjaajat pitivät kaikki projektikoira järjestelmää hyvänä asiana, ja heillä oli hyviä kokemuksia projektikoirina siirtyneistä koirista. Jokaisen koiranohjaajan kokemukset ja mielipiteet projektikoiratoiminnasta on kuitenkin varmasti hieman erilaiset. Voi olla, että jos olisin haastatellut eri henkilöitä, olisi vastaukset olleet tästä poikkeavia. Huomioitavaa onkin, että haastattelin vain kolmea poliisikoiraohjaajaa joilla oli kokemusta projektikoirista. Heidän kokemuksia ei voida yleistää edustavan kaikkien poliisikoiraohjaajien mielipidettä. Tutkimus ei vastaa siihen mikä koiranohjaajien yleinen mielipide on projektikoiratoiminnasta tai siihen, kuinka moni poliisikoiraohjaajista olisi kiinnostunut projektikoirasta, jos projektikoira olisi vaihtoehto seuraavaa virkakoiraa harkitessa. Haastateltavien määrän sijaan olennaisin tekijä on ollut haastattelujen laatu ja perusteltu harkinta haastateltavista.

Tutkijan aikaisemmat kokemukset ja tiedot aihealueesta vaikuttavat aina tutkimuksen toteutukseen. Tutkimuksessa näkyy oma kädenjälkeni ja tulkintani aineistosta. Jos joku muu olisi toteuttanut saman tutkimuksen, olisi se varmasti hieman erilainen. Se että tein tutkimusta Poliisiammattikorkeakoulun opiskelijana ja entisenä projektikoiraohjaajana, oman jotakin tietoa poliisin koiratoiminnasta ja projektikoiratoiminnasta, mahdollisti haastateltavien kanssa luontevan keskustelun aiheesta asiasisällöllisesti. Haastatteluissa haastatteliija vaikuttaa aina haastattelutilanteeseen ja siihen mitä haastateltava kertoo tai jättää kertomatta. Voi olla, että henkilö kenelle projektikoiratoiminta ei ole entuudestaan tuttua olisi osannut kysyä eri asioita ja tuoda esille erilaisia näkökantoja.

8.2 Tutkimuksen luotettavuus

Tutkimuksen luotettavuutta ja laatua tarkastellessa yleisiä mittareita ovat reliabiliteetti ja validiteetti. Reliabiliteetilla kuvataan tutkittujen tulosten pysyvyyttä, jolloin tutkimus uusittaessa saataisiin samoja tuloksia. Validiteetti kuvaa oikeiden asioiden tutkimista, jolloin arvioidaan tutkimusasetelmaa

sekä aineiston analyysiä. Laadullisessa tutkimuksessa luotettavuuden tarkastelu jää monesti tutkijan oman arvion ja näytön varaan. Luotettavuutta ei laadullisessa tutkimuksessa ole mahdollista arvioida ja laskea samalla tarkkuudella ja tyylillä kuin kvantitatiivisissa tutkimuksissa. (Kananen 2017, 175). Reliabiliteettia on vaikea mitata tässä tutkimuksessa, aikaisempien tutkimusten ja julkaisujen aihepiiristä puuttuessa, ei tutkimusta voida verrata aikaisempiin kirjallisiin tutkimuksiin.

Tutkijan tekemä analyysi haastateltavan kokemuksista, ajatuksista ja käsityksistä pyrkii tuomaan esille haastateltavan näkemykset aiheesta. Vaikka tutkija onnistuisikin heijastelemaan analyysissään haastateltavan mielipiteitä, on se lopulta kuitenkin tutkijan omaa tulkintaa. Tutkimus ei siten pysty täysin autenttisesti kuvaamaan eri henkilöiden tulkintoja tutkimusaiheesta. (Puusa 2020, luku haastattelutyytit ja niiden metodiset ominaisuudet). Valtaosan tutkimukseni aineistosta olen kerännyt haastatteluiden kautta, jolloin tutkimusaineistoni koostuu suurelta osin haastateltavien henkilöiden kokemuksista, näkemyksistä ja tiedoista koskien projektikoira-toimintaa. Koska keräsin valtaosan tutkimukseni aineistosta haastatteluiden kautta, oli tutkimuksen onnistumisen ja myös laadun kannalta merkittävää, kenet haastattelen ja miten aineistoa analysoin. Haastateltavaksi valitsin henkilöitä jotka ovat olleet ammattinsa kautta jo pitkään tekemisissä projektikoirien parissa, ja keneltä oletin saavani kattavasti erilaisia näkökulmia aiheeseen. Haastatteluista kertynyttä aineistoa käsitellessä olen pyrkinyt tulkitsemaan haastateltavien sanomaa parhaani mukaan.

Tutkimuksen luotettavuutta lisäävänä tekijänä voidaan pitää haastatteluiden nauhoittamista ja litterointia sanasta sanaan mahdollisimman pian haastatteluiden pitämisen jälkeen. Litteroidessani kuuntelin haastatteluiden ääninauhat useaan otteeseen varmistuakseni litteroinnin tarkkuudesta. Haastatteluaineistoja litteroidessa pohdin samalla mitä aineistoa jokaisesta haastattelusta kertyi, ja mihin olisi syytä kiinnittää enemmän huomiota seuraavaa haastattelua toteuttaessa. Jälkikäteen arvioiden olisi ennen haastatteluiden pitoa kannattanut tehdä koehaastattelu ja pyytää jokaiselta haastateltavalta palautetta haastattelusta, jolloin olisi varmasti tullut reflektoitua omaa haastattelun pitotyyliä tarkemmin haastatteluiden välillä. Vaikka palaute jäi kysymättä, koen kehittyneeni haastatteluiden teossa tutkimuksen aikana. Oma rooli tutkijana ja haastattelijana alkoi muodostumaan luontevammaksi ja aihealueessa pysyminen onnistui paremmin haastattelu haastattelulta.

Tutkimuksellisesti haastattelut suositellaan usein pidettäväksi läsnä ja välttämään etäyhteyksin pidettäviä haastatteluja. Tässä tutkimuksessa päädyin pitämään kaksi haastattelua etänä, ennen haastatteluiden sopimista pohdin onnistuisiko puhelimitse tai videoyhteyden välityksellä yhtä syvälinen keskustelu kuin läsnä pidettävässä keskustelussa. Etäyhteyksin haastateltavilla oli pitkä kokemus projektikoira-toiminnasta omasta toiminnastaan katsoen ja pidin heidän haastattelemista aineiston keruun kannalta arvokkaana. Paikan päällä toteutettava haastattelu näiden kahden haas-

tattelun kohdalla olisi kuitenkin ollut haastava toteuttaa etäisyyksien vuoksi, joten koin etäyhteyksien olevan huomattavasti parempi vaihtoehto kuin jättää pitämättä haastatteluja. Omalla kohdallani osoittautui, että etäyhteyksin pidettävissä haastatteluissa oli jopa hieman helpompi keskittyä ja pysyä tiukemmin haastatteluaiheessa kuin kasvotusten pidettävissä haastatteluissa, missä keskustelu lähti helpommin harhailemaan aiheen ulkopuolelle. Tämän vuoksi en koe, että tässä tutkimuksessa etänä toteutetut haastattelut olisivat lainkaan huonompia laadultaan kuin kasvotusten toteutetut haastattelut.

8.3 Tutkimuksen eettisyys

Hyvän tieteellisen käytännön peruseriaatteita on tutkimuseettisen lautakunnan mukaan luotettavuus, rehellisyys, arvostus ja vastuunkanto. Hyvän tieteellisen käytännön menettelytapojen toteutumisesta on huolehdittava koko tutkimuksen elinkaaren ajan. Sitoutuminen hyvän tieteellisen käytännön noudattamiseen on osa tutkijan eettistä itsesääätelyä. (TENK 2023). Näistä periaatteista olen pitänyt kiinni läpi koko prosessin. Tutkimukseen osallistuminen on ollut vapaaehtoista kaikille haastateltaville ja heille on kerrottu, että vapaaehtoisuus koskee koko tutkimusprosessia ja halutessaan heillä on vapaus vetäytyä tutkimuksesta missä tahansa kohtaa prosessia. Kaikkiin haastatteluissa esitettyihin kysymyksiin vastaaminen on yhtä lailla ollut vapaaehtoista.

Kaikki haastatteluissa kertyvä tieto on käsitelty luottamuksellisesti läpi tutkimusprosessin. Kaikille poliisitaustaisille haastateltaville taattiin nimettömänä tutkimukseen osallistuminen, ainoa tieto mitä heidän taustastaan tutkimuksesta ilmenee, on työtausta poliisikoirien parissa. Haastateltavia on informoitu tutkimuksen kulusta eri vaiheineen ja annettu opinnäytetyö tarkastettavaksi ennen opinnäytetyön palautusta sekä mahdollisuus ehdottaa korjauksia, jotta haluttu viesti varmasti on saatu välitettyä oikein.

8.4 Jatkotutkimus ehdotukset

Jatkotutkimusaiheina poliisin projektikoiratoiminnan parissa voisi olla mielenkiintoista tutkia poliisikoiranohjaajien mielipidettä projektikoirista myös niiden ohjaajien kesken kenellä ei vielä ole ollut projektikoiraa. Koska valtaosa ohjaajista nykypäivänä haluaa mieluummin pennun, voisi olettaa ettei kaikki ohjaajat pitäisi projektikoiraa yhtä mieluisena vaihtoehtona kuin pentua. Mielenkiintoinen jatkotutkimus aihepiiriin parissa voisi myös olla vertailututkimus koiran valmiuksista ohjaajalla kasvaneiden pentujen ja projektikoirien välillä.

8.5 Lopuksi

Tämä opinnäytetyö oli ensimmäinen tutkimustyöni, opinnäytetyötä tehdessä pääsin perehtymään tutkimuksen tekemisen eri vaiheisiin ja koen oppineeni paljon tutkimuksen tekemisestä. Aiheeni laajeni ja täsmentyi tutkimuksen aikana jonkin verran alkuperäisestä suunnitelmasta. Alun perin ei ollut tarkoitus haastatella kennelinjan edustajaa tai tuoda projektikoirille koulutettavia aiheita esille samassa mittakaavassa. Haastatteluita tehdessäni ja kokonaisuutta katsoessani koin kuitenkin tarpeelliseksi tuoda nämäkin puolet osaksi tutkimusta, jotta kokonaisuudesta tulisi kattava ja saisin tuotua projektikoiratoimintaa riittävällä laajuudella esille.

Aineiston analyysin tekeminen oli tämän työn työläin vaihe. Kun en strukturoinut haastatteluja kovinkaan tiukasti, kertyi aineistoa paljon muustakin kuin ydin aiheesta. Aineiston läpikäyminen, oleellisten aiheiden rajaaminen aineistosta ja tästä analyysin teko vaati aikaa. Toisaalta olen tyytyväinen siihen, etten rajannut haastatteluiden kulkua liian tiukasti. Halusin pitää haastattelut rentoina ja antaa tilaa aihealueiden ulkopuolelle poukkoilulle, kun haastateltavilla oli jostakin mainittavaa. Tämä kannatti, koska keskustelua tuli monista sivuaiheista mitä en itse ollut ymmärtänyt kysyä ja mitä myös otin mukaan aineistoon. Uskon sen myös parantavan haastatteluiden luotettavuutta, kun annoin haastateltavien kertoa vapaasti omasta näkökannastaan. Haastatteluiden kysymysrungon tarkempi rajaaminen olisi kuitenkin taatusti helpottanut aineiston analyysin tekemistä.

Projektikoiratoimintaa poliisikoirien parissa on ollut mielekästä tutkia. Opinnäytetyön teko kehitti omaa tutkimuksen toteutus osaamista, tieteellisen tekstin tuottoa ja tiedonetsintää. Tutkimusta tehdessäni toteutin ensimmäistä kertaa haastatteluja, kaikki haastattelut olivat keskenään erilaisia ja opettivat jotakin uutta. Haastattelut alan ammattilaisten kanssa olivat myös opinnäytetyön mielekkäimpiä työvaiheita. Olen kiitollinen kaikille haastateltavilleni, jotka olivat valmiita avaamaan omia kokemuksiaan ja tietojaan aihepiiristä. Kiitos kuuluu myös opinnäytetyön ohjaajille ja kaikille muille, jotka ovat auttaneet minua tämän tutkimuksen toteutuksessa.

LÄHTEET

Ahto-Hakonen, J. 2016: Työvälineyden ja eläinkumppanuuden rajoilla – Poliisikoiranohjaajan ja poliisikoiran suhteen kulttuurinen malli 2010-luvun Suomessa. Oulun yliopisto. Kulttuuriantropologia. Pro gradu -tutkielma.

Björnson, K. 2019: The role of age in selection of police patrol dogs using a standardized behavior test. Norwegian university of life science. Maisteri tutkielma.

Blomberg, H. 2017: Nuoren poliisikoiran tottelevaisuuskoulutus. Poliisiammattikorkeakoulu. AMK-opinnäytetyö.

Försvarsmaktens hundtjänstenhet. Luettavissa:

<https://www.forsvarsmakten.se/sv/organisation/luftstridsskolan/hundtjanstenheten/>

Halttunen, V. 2020: Poliisikoira kotona - Koiranohjaajien käsityksiä elämästä poliisikoiran kanssa. Poliisiammattikorkeakoulu. AMK-opinnäytetyö.

Hormila, I. & Romppainen, P. 2019: Tunnistusetsintäkoirat - Koiran kouluttaminen ihmisen ominaishajun tunnistamiseen ja etsintään. Tallinna, Art house.

Iiskola-Joutjärvi, E. 2023: Korvaamaton työkaveri – Poliisikoirista on reilussa sadassa vuodessa tullut merkittävä osa poliisitoimintaa, ja uusia käyttömahdollisuuksia löytyy edelleen. Suomen poliisijärjestöjen liitto. Luettavissa: <https://www.spjl.fi/poliisi-oikeus/korvaamaton-tyokaveri/>

Juhila, K. 2021: Teemoittelu. Laadullisen tutkimuksen verkkokäsikirja. Yhteiskuntatieteiden tietoaristo. <https://www.fsd.tuni.fi/fi/palvelut/menetelmaopetus/kvali/analyysitavan-valinta-ja-yleiset-analyysitavat/teemoittelu/>

Juuti, P. & Puusa, A. 2020: Laadullisen tutkimuksen näkökulmat ja menetelmät. Gaudeamus. Sisäinen lähde, luettavissa: <https://www.ellibslibrary.com/book/9789523456167> Luettu 13.1.2024.

Kananen, J. 2017: Laadullinen tutkimus pro graduna ja opinnäytetyönä. Jyväskylän ammattikorkeakoulu.

Mills, D. & Brady, K. & Cracknell, N. & Zulch H. 2018: Factors associated with long-term success in working police dogs. Applied animal behaviour science 207 (2018), 67–72. Luettavissa: <https://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S0168159118301977>

Nylund, E. 2012: Projektikoira Juri. Keski-Pohjanmaan maaseutuopisto, Kannuksen yksikkö. Opin-
näytetyö.

Opaskoirakoulu, kasvata opaspentu. Luettavissa: <https://www.opaskoirakoulu.fi/fi/kasvata-opaspentu>

Poliisi, poliisikoirat. Luettavissa: <https://poliisi.fi/poliisikoirat> Luettu 24.4.2024.

Poliisi, tietojen käyttö tutkimustarkoituksessa. Luettavissa: <https://poliisi.fi/tietojen-kaytto-tutkimus-tarkoituksessa> Luettu 4.8.2024.

Poliisiammattikorkeakoulu, partiokoiranohjaajan erikoistumisopinnot opetussuunnitelma 2023–
2024. Luettavissa: <https://polamk.fi/documents/25254699/37709942/Partiokoiraohtajan-erikoistumisopinnot-opetussuunnitelma.pdf/92d81a2a-a14b-8b8a-3f37-c98b761d88d3/Partiokoiraohtajan-erikoistumisopinnot-opetussuunnitelma.pdf?t=1711014472298>

Poliisiammattikorkeakoulu, poliisikoirat. Luettavissa: <https://polamk.fi/poliisikoirat> Luettu 24.4.2024.

Poliisiammattikorkeakoulu, poliisikoirien hankinta. Luettavissa: <https://polamk.fi/poliisikoirien-hankinta> Luettu 15.5.2024.

Poliisiammattikorkeakoulu, poliisikoirakoulutus. Luettavissa: <https://polamk.fi/poliisikoirakoulutus>
Luettu 15.5.2024.

Poliisiammattikorkeakoulu, poliisikoirien erikoiskoulutus: Luettavissa: <https://polamk.fi/poliisikoirien-erikoiskoulutus> Luettu 18.8.2024.

Poliisiammattikorkeakoulu, poliisikoirien peruskoulutus: Luettavissa <https://polamk.fi/poliisikoirien-peruskoulutus> Luettu 18.8.2024.

Poliisiammattikorkeakoulu, poliisikoiranohjaajan työ. Luettavissa: <https://polamk.fi/poliisikoiraohtajan-tyo> Luettu 24.4.2024.

Pärssinen, P. 2023: Keski-pohjanmaan koulutusyhtymän vuosikertomus 2023, eläintenhoito.
Luettavissa: https://www.kpedu.fi/docs/default-source/vuosijulkaisut-2023/kpedu-vuosikertomus-2023.pdf?sfvrsn=9b9b58b2_3

Saaranen-Kauppinen, A. & Puusniekka, A. 2006. KvaliMOTV - menetelmäopetuksen tietovaranto.
Yhteiskuntatieteellinen tietoarkisto. Luettavissa: <https://www.fsd.tuni.fi/fi/tietoarkisto/julkaisut/kvali-motv.pdf>

- Sanders, C. 2006: The dog you deserve. Ambivalence in the K-9 officer/Patrol dog relationship. Journal of Contemporary Ethnography. University of Connecticut. Sisäinen lähde. Luettavissa: <https://journals-sagepub-com.polamk.idm.oclc.org/doi/abs/10.1177/0891241605283456>
- Sarajärvi, A. & Tuomi, J. 2017: Laadullinen tutkimus ja sisällönanalyysi. Tammi. Sisäinen lähde. Luettavissa: <https://www.ellibslibrary.com/book/9789520400118> Luettu 14.1.2024.
- STT 2023: Poliisikoiria koulutetaan yhä monipuolisemmin. Kaksi rotua on tehtävissä ylitse muiden. Luettavissa: <https://www.mtvuutiset.fi/artikkeli/poliisikoiria-koulutetaan-yha-monipuolisemmin-kaksi-rotua-on-tehtavissa-ylitse-muiden/8835826#gs.3p3xie>
- Telkänranta, H. 2015: Millaista on olla eläin? Helsinki, Suomalaisen kirjallisuuden seura.
- Tiira, K. 2019: Koirien käyttäytyminen ja persoonallisuus. Helsinki, Tammi.
- Tulli, projektikoirat. Luettavissa: <https://tulli.fi/web/tullikoirat/projektikoirat> Luettu 10.2.2024.
- Tutkimuseettinen neuvottelulautakunta. Luettavissa: https://tenk.fi/sites/default/files/2023-03/HTK-ohje_2023.pdf
- Vilka, H. 2023: Kirjallisuuskatsaus metodina, opinnäytetyön osana ja tekstilajina. Helsinki, Art House.
- Vilka, H. & Airaksinen, T. 2003: Toiminnallinen opinnäytetyö. Helsinki, Tammi.
- Vuohelainen, A. 2018: Koira viranomaiskäytössä. Oulun ammattikorkeakoulu. Liiketalous, oikeuden ja hallinnon suuntautumisvaihtoehto. AMK-opinnäytetyö.

LIITE 1 TEEMAAHAASTATTELUIDEN KYSYMYSRUNGOT

Poliisikoiralaitoksen edustajan haastattelu:

- Mistä lähtien Poliisikoiralaitoksella on ollut projektikoiratoimintaa?
- Mikä merkitys projektikoiratoiminnalla on Poliisikoiralaitokselle?
- Mitä koulutustavoitteita projektikoirille on asetettu?
- Kuka voi toimia projektikoiraohjaajana?
- Kuinka kauan pennut keskimäärin ovat projektikoiraohjaajilla enne siirtymistä?
- Valvotaanko koiran edistymistä jollain tavoin?
- Milloin projektikoiraa tarjotaan poliisikoiraohjaajalle?
- Kuinka suuri vaikutus projektikoirista koostuvalla reservillä on koirien saatavuuteen?
- Tulisiko projektikoiratoimintaa laajentaa Suomessa?
- Mitä hyöty ja haitta puolia projektikoirien kasvatuksessa on?

Poliisikoiraohjaajien haastattelu:

- Miten projektikoiratausta vaikutti suhteen luomiseen koiran kanssa?
- Mitä hyöty ja haittapuolia olet kokenut osittain peruskoulutetussa koirassa olleen?
- Oletko itse saanut vaikuttaa siihen, tuleeko koiran vaihdoksessa osittain koulutettu nuori koira vai luovutusikäinen pentu?
- Ottaisitko seuraavassa koiranvaihdoksessa mieluummin osittain koulutetun projektikoiran vai suoraan kasvattajalta tulevan luovutusikäisen pennun?

Kannuksen kennellinjan projektikoiratoiminnasta vastaavan haastattelu:

- Projektikoiratoiminta Kannuksen kennellinjalla
- Yhteistyö Poliisikoiralaitoksen kanssa
- Projektikoirien koulutus
- Projektikoiraohjaajien valinta
- Kennellinjan näkökulmasta projektikoiratoiminnan hyötypuolet